

WATERFRONT DRACHTEN

OOSTELIJKE POORT FRIESE MEREN

VISIE MET STIP OP DE HORIZON

INHOUD

1. INLEIDING	3
2. VERHAAL VAN DRACHTEN	4
3. DRACHTEN ALS SCHAKELPUNT	6
4. DRACHTEN AAN DE VAART	16
5. UITVOERINGSSTRATEGIE	30

COLOFON

LEESWIJZER

Allereerst nemen we u mee naar het ontstaan van Drachten zowel op landschappelijk als economisch gebied. Daarna zoomen we uit naar de positie van Drachten in relatie tot andere noordelijke steden en het water. Kijkend vanaf de Veenhoop richting Drachten beschrijven we vervolgens wat nodig is om de doelstelling "Drachten aan de Vaart" te behalen. Aangekomen bij Drachten ontdekken we dat er vier herkenbare identiteiten zijn die elkaar aanvullen. Deze identiteiten leiden in de visie naar vijf kansrijke locaties die de vier identiteiten versterken en aan elkaar verbinden tot een samenhangend Waterfront. De uitvoeringsstrategie geeft ten slotte aan op welke manier samenwerking tussen publieke en private partijen tot stand kan komen om de visie naar realiteit te brengen. Tot slot volgt een lijst met bouwstenen die de basis vormen voor het opstellen van een uitvoeringsprogramma (separaat) voor de publieke initiatieven en projecten.

---

1. INLEIDING

AANLEIDING

Drachten heeft van oudsher een sterke relatie met het water. De oorsprong van de economische ontwikkeling van Drachten ligt in de Drachtstervaart, de verving, ambacht en nijverheid. De nog varende skûtsjes, gebouwd op werven in Drachten, zijn daarvan het levende bewijs. Ondanks de sterke historische relatie met het water ervaren bewoners en bezoekers Drachten niet als een plaats liggend aan het water. In de loop van de tijd is de stadskern, in de beleving van gebruikers, steeds verder van het water komen te liggen. Het versterken van deze relatie tussen stad en water biedt kansen. Deze zijn het vergroten van een plezierig woon- en leefklimaat, creëren van werkgelegenheid, en kansen om de identiteit van Drachten aan het water te verstevigen.

De gemeente Smallingerland is de afgelopen periode gestart met diverse projecten en activiteiten gericht op de ontwikkeling van de (water)sport/recreatie. Er wordt op verschillende fronten al hard gewerkt om die relatie met het water te versterken. Kijk alleen maar naar de Drachtstervaart. Het water is weer terug in het centrum en dit zorgt voor levendigheid. Daarnaast is de gebiedsontwikkeling 'Oudega aan het Water' gestart en worden de plannen voor passantenhavens bij de Piip in Drachten en Opeinde verder uitgewerkt. Ook zijn (recreatie)ondernemers bezig met water gerelateerde ontwikkelingen en werkt de Bévé Tussendiepen samen met de ondernemers van dit bedrijventerrein aan een upgrading voor dit deel van de Drachten. Kortom er zijn diverse ideeën en concrete projecten, maar het ontbreekt aan een samenhangend en toekomstgericht beeld voor het Waterfront. De vraag is op welke manier we de verschillende initiatieven en projecten kunnen verbinden, zodat er een toekomstgericht en ambitieus toekomstbeeld ontstaat.

DOEL

De visie heeft tot doel het zichtbaar, beleefbaar en bereikbaar maken van het Waterfront Drachten als Oostelijke Poort van de Friese Meren, zowel voor eigen inwoners als bezoekers. We doen dit door de verschillende projecten en ideeën met elkaar te verbinden en richting te geven aan de ruimtelijke ontwikkeling van het Waterfront Drachten in de komende 20 jaar. De visie schetst de ambities van Smallingerland om de relatie tussen het centrum van Drachten, het water en de Friese Meren te versterken. De visie is geen blauwdruk, maar een ontwikkelingsrichting. Dit biedt ruimte aan creativiteit en ondernemerschap van zowel publieke als private partijen voor de realisatie van ontwikkelingen en initiatieven. Zo ontstaat er de komende jaren een Waterfront met een duidelijk samenhangend profiel.

AMBITIE

Drachten wil de centrale plek in Zuidoost Fryslân worden voor de (water)recreatie, de Oostelijke Poort Friese Meren. Met de unieke ligging tussen drie nationale landschappen (parken) wil Drachten uitgroeien tot een belangrijke schakel voor de (water)recreatie tussen De Friese Meren en de Friese Wouden (Zuidoost Fryslân – en Noardlike Fryske Wâlden). De gemeente Smallingerland wil de kansen benutten voor:

- het behoud en de bevordering van leefbaarheid in Drachten en omgeving, door het versterken van een aantrekkelijke woon- en leefomgeving, voor zowel eigen inwoners als voor de waterrecreanten/sporters en bezoekers;
- de versterking van de werkgelegenheid (tijdelijk, structureel en indirect) in o.a. de sector recreatie en toerisme;
- het herstellen van de relatie met het water om daarmee de identiteit van Drachten aan het water beter zichtbaar te maken.

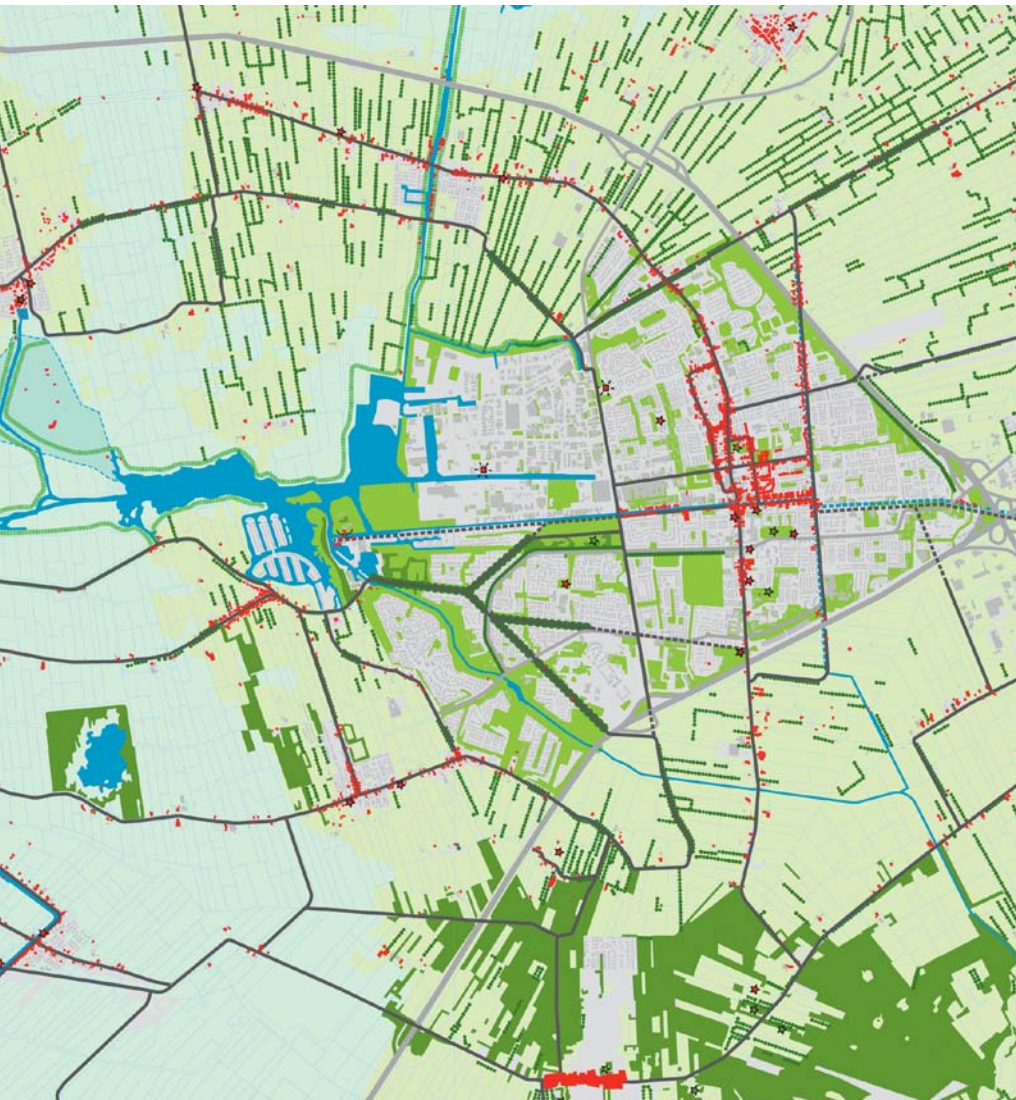
PROCES

Om te komen tot een door inwoners, bedrijven en bezoekers van Drachten gedragen visie is er een intensief traject van bijeenkomsten met deskundigen, onderwijs, ondernemers, organisaties en de gemeente Smallingerland georganiseerd om ideeën te verzamelen. Ook de jongeren zijn bij het traject betrokken via de Jeugdraad Smallingerland en ROC Friese Poort. De verzamelde ideeën zijn op een informatiemarkt gepresenteerd aan geïnteresseerde inwoners van Smallingerland en door hen aangevuld. Daarnaast is onderzoek gedaan naar de historie van Drachten en naar het huidige voorzieningenniveau op het gebied van (water)recreatie. Ook trends en ontwikkelingen nemen we mee. Al deze informatie leidt tot deze visie.

2. VERHAAL VAN D

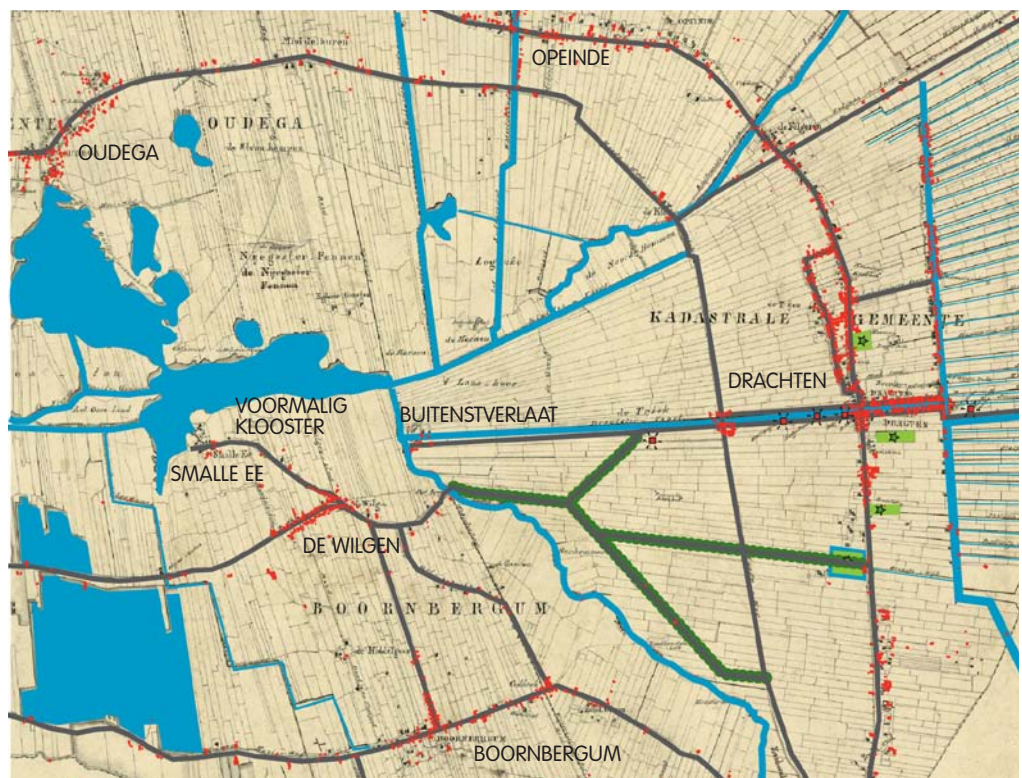
DNA VAN DRACHTEN

De ligging van Drachten – op de overgang van zand- en veengronden – is van niet te onderschatten betekenis geweest voor de ontwikkeling van de plaats én voor het huidige aanzicht. Ook de aanleg van de Drachtstervaart in 1641 is hiervan een gevolg. De belangrijkste historische structuren zijn de Drachtstervaart en de diverse noord-zuid dwarsverbindingen als de Hogeweg en Noorder- en Zuiderbuurt. Aan de basis ligt de oude polderdijk (huidige Bütendiken), die via Smalle Ee en De Wilgen richting Drachten loopt en ten westen van woonwijk de Drait splitst in de Sydwende (destijds Slingeweg) naar het noordoosten en de Oude Slingeweg naar het zuidoosten. Ook de oude Hoogeweg (de huidige Noorder- en Zuiderhogeweg) is een polderdijk, die van oorsprong de grens markeerde tussen landbouw- en hooggronden. Parallel aan deze dijk, ter hoogte van het carillon, ligt de as van de Noorder- en Zuiderbuurt waar de eerste

DNA van Drachten

- BLAUWE DRAGERS**
  - Water hoofdstructuur
  - Water overig
  - Sluis (niet meer in gebruik)
  - - - Verdwenen vaarten/kanalen/rivieren
  - Verdwenen open water
- GROENE DRAGERS**
  - Bos
  - Houtwallen, singels en lanen
  - Historische laandijkstructuur Drachten
  - Groene ruimten in de stad (park, sportveld, begraafplaats, overig)
  - - - Dijken
  - Kenmerkende groene parkstructuren
- GRIJZE DRAGERS**
  - Historische structuren wegen en paden
  - - - Verdwenen structuren wegen en paden
  - Overige wegen
- RODE DRAGERS**
  - Historische bebouwingsstructuur
  - Kerk
  - Cultuurhistorische bebouwing (klooster, v
  - Landmark

DNA 1850 van Drachten

DRACHTEN

bebouwing plaatsvond. Via deze as was Drachten verbonden met de noordelijk gelegen dorpen Opeinde en Nijega en in het zuiden met Kortehemmen, Olterterp en Beeststerzwaag.

VERHAAL VAN HET VERLEDEN

Drachten is ontwikkeld uit de twee buurtschappen Noorder- en Zuiderdracht, waar al vroeg kleinschalige veenontginning plaatsvond. Toen de Drachtster Compagnie halverwege de 17de eeuw een contract afsloot om het hoogveen ten oosten van beide buurtschappen af te graven, werd vanaf het Buitenvallaat de Drachtstervaart aangelegd. De vaart diende voor de afwatering van het veen én voor het vervoer van de gewonnen turf. Het graven van de vaart en de grootschalige veenontginningen resulteerden in een toename van bedrijvigheid en inwoners, waardoor de twee buurtschappen naar elkaar toegroeiden en uiteindelijk ontwikkelden tot één Drachten.

In de negentiende eeuw namen ambacht en industrie de positie van de turfwinning over, als groeimotor van Drachten. Dit resulteerde in de aanwezigheid van kalkbranderijen, een oliemolen, een leerlooierij en een viertal scheepswerven, waarvan alleen Van der Werff bij het Buitenvallaat nog actief is. Deze industrieën maakten voor de import van hun grondstoffen dankbaar gebruik van de, voor de turfwinning gegraven, vaarten. De ontwikkeling kende zijn hoogtepunt met de vestiging van Philips in 1950. Dit leverde wederom een enorme groei van bevolking en werkgelegenheid op. Bovendien had het een aanzuigende werking op andere bedrijven. Tegelijkertijd leidde de industriële groei tot de ontwikkeling van een cultureel centrum voorzien van een afwisselend winkelaanbod en diverse voorzieningen. Hierdoor kreeg Drachten een belangrijke centrumfunctie voor de regio.

1200

Stichting van Noorderdracht & Zuiderdracht

1400

1529 Begin grootschalige veenafgraving langs de Lits

1600

1641 Drachtstervaart wordt uitgegraven

1742 Bouw Grote Kerk: Drachten wordt 1 dorp

1800

1825 Drachtster Veenen volledig afgegraven

1826 Drachten wordt hoofdplaats grietenij

1850 Begin industrie (tabak, leerlooierij, schorsmalerij)

1864 Tramverbinding Drachten - Gorredijk-Heerenveen

1900

1913 Tramverbinding Veenwouden & Groningen

1950 Vestiging Philips

1951 Voltooiing Prinses Magrietkanaal

1958 Bouw cultureel centrum De Lawei

1960 Rijksweg 43 (huidige A7)

1964 Demping Drachtstervaart

2000

Nationaal Park Drents-Friese Wold

2006 Nationaal Park Alde Feanen

2015 Opnieuw uitgegraven Drachtstervaart

3. DRACHTEN ALS SCHAKELPUNT

Het verhaal van het verleden en heden is het vertrekpunt voor het ontwikkelen van deze visie. De combinatie van dit verhaal met de ambities uit de samenleving om het water beter vindbaar, zichtbaar en beleefbaar te maken vormen de basis voor deze visie op hoofdlijnen. Door in de toekomst een breed palet aan diversiteit te bieden op het gebied van cultuur, erfgoed, natuur, kunst en culinair versterken we de positie van Drachten in Noord-Nederland als stedelijke kern. Op dit schaalniveau wordt Drachten het culturele centrum met een veelzijdige identiteit op het schakelpunt van de Friese Meren en de verschillende landschappen van nationale allure.

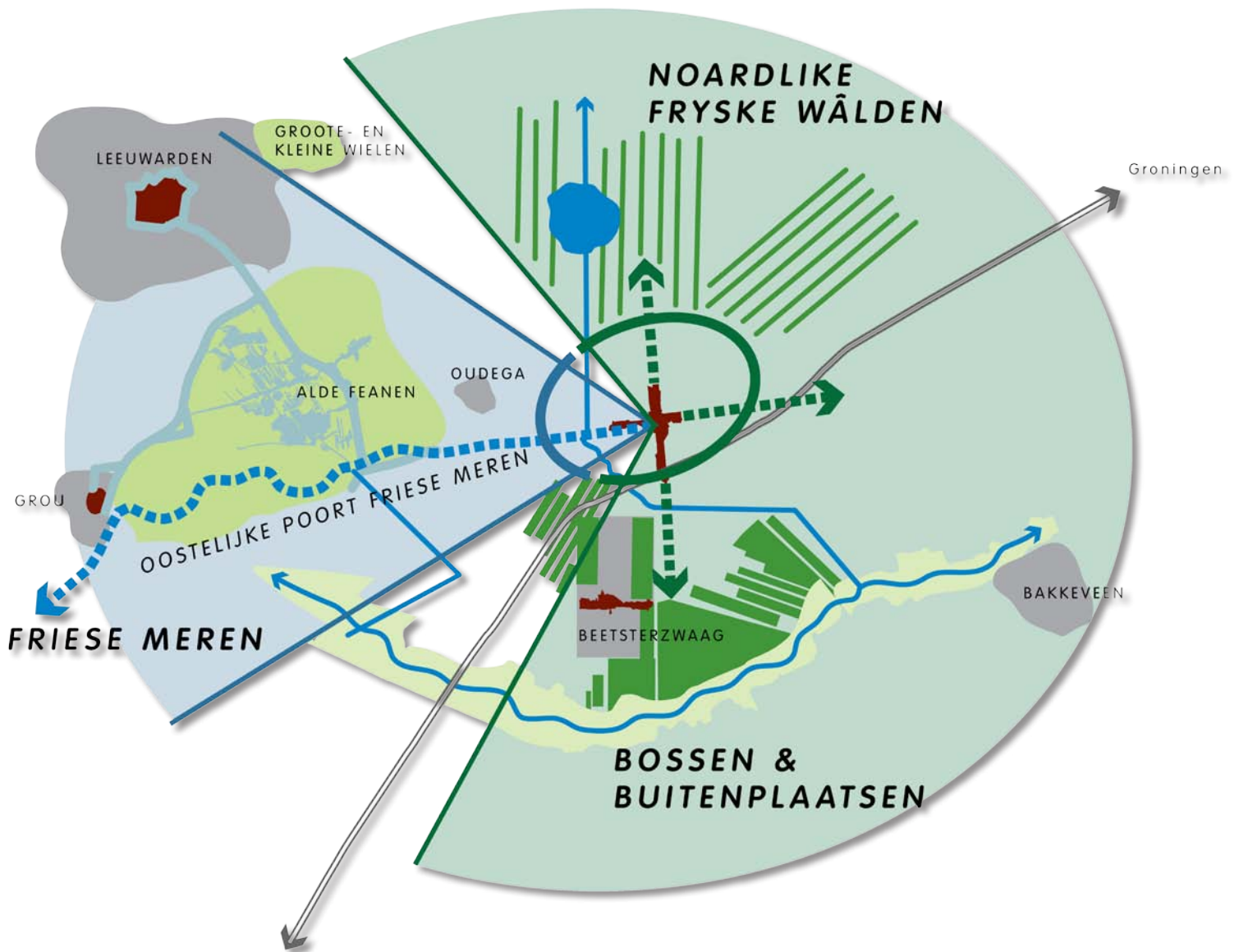
Drachten als oostelijke poort van de Friese Meren

OOSTELIJKE POORT FRIESE MEREN

Drachten ligt centraal tussen Lemmer, Harlingen, het Lauwersmeergebied, Groningen-Delfzijl en Emmen en is daarmee een uitstekende uitvalbasis voor de start van vaartochten in het oostelijk deel van Friesland. Komend vanuit Duitsland is Drachten de eerste stedelijke kern aan het Friese Merengebied. Hiermee is Drachten de oostelijke poort van de Friese meren. De ligging aan de A7 betekent dat de (water)recreant binnen 10 minuten vanaf

de snelweg de havens kan bereiken om te gaan varen. Bij het Buitenvallaat ligt een watersportcentrum met een passantenhaven met voorzieningen en camperplaatsen die hier al op inspeelt. Om Drachten te positioneren als oostelijke poort naar de Friese meren is de ontwikkeling van een Drachtster Waterfront een voorwaarde. Veel watersporters varen nu langs Drachten of vertrekken vanaf Drachten, maar verblijven hier nauwelijks. Vanaf het water moet er daarom een

herkenbaar en aantrekkelijk front zijn. Dit front moet de water entree zijn van Drachten met de nodige voorzieningen en activiteiten. Het nodigt de watersporter uit om verder te gaan en het centrum van Drachten te bezoeken. Het water gaat inmiddels tot aan het hart van de stad. Met recreatieve vaartuigen kan men in het centrum komen. Ook voor de landrecreant en bovenal de eigen inwoner nodigt een Waterfront uit om het water op allerlei manieren te beleven.

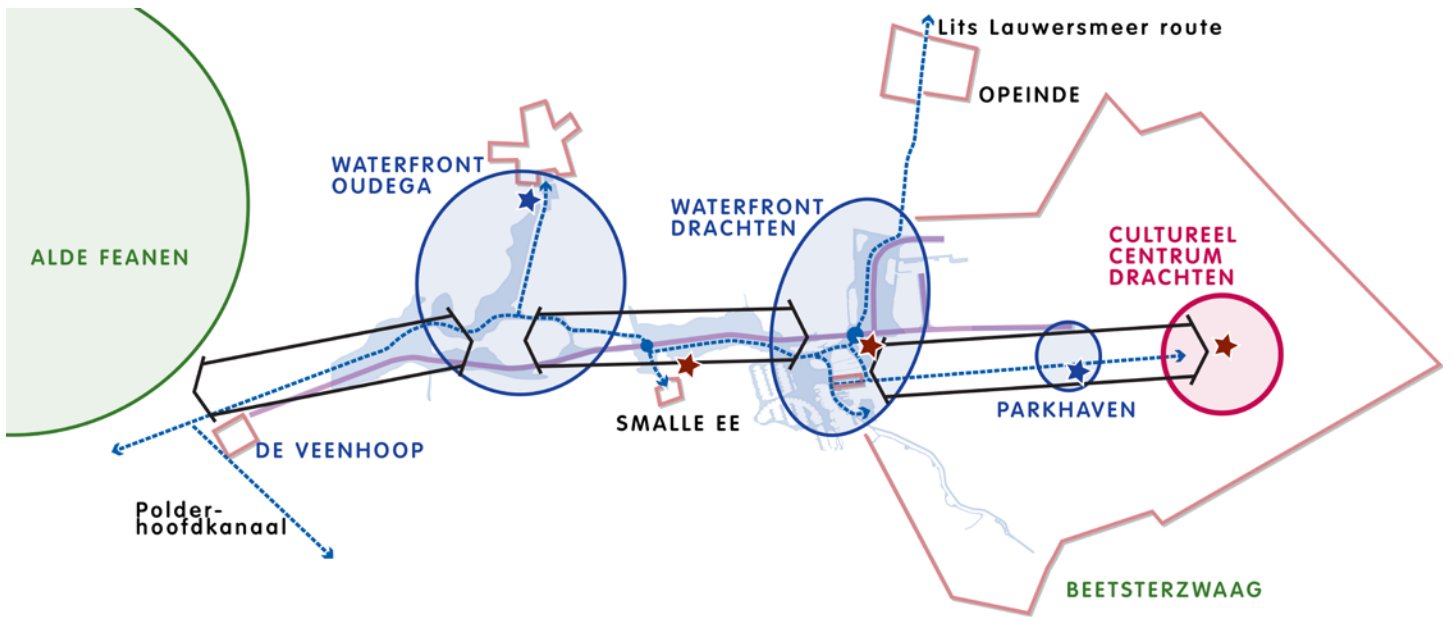
Drachten als schakelpunt van landschappen

FRIESE MEREN VERBINDEN MET FRIESE WOUDEN EN BOSSEN

Drachten vormt de schakel tussen drie landschappen van nationale betekenis. Het waterrijke veengebied van het Nationaal Park De Alde Feanen heeft een open karakter en grenst aan het coulisselandschap met de elzensingels en eikenhakhoutwallen van de Noardlike Fryske Wâlden. Aan de zuidzijde ligt het Nationaal Park Drents-Friese Wold bij Appelscha met bos, heide en stuifzanden.

Door de centrale ligging kan Drachten uitgroeien tot een unieke culturele schakel tussen deze landschappen. Daarnaast heeft Drachten ook een rijk bezit aan groen erfgoed. De vele parken en waardevolle lanenstructuur geven Drachten een groene allure, die zich uitstrekt tot de bossen en de historische parken bij de buitenplaatsen bij Beetsterzwaag. Dit monumentale dorp had vanouds een sterke relatie met Drachten. Zo is de buitenplaats Harinxmastate in 1843 verplaatst van Drachten naar Beetsterzwaag.

Deze omgeving biedt kansen om sterk in te zetten op een aantrekkelijke combinatie van water- en landgebonden recreatie waarbij natuur, cultuur, erfgoed, culinair en retail met elkaar zijn verweven. Met deze identiteit onderscheidt Drachten zich van andere watersportkernen. Het ontwikkelen van bijpassende arrangementen biedt kansen voor het vergroten van de recreatief-toeristische markt.

VAAR- EN VERBLIJFSGEBIED UITBREIDEN VAN DE ALDE FEANEN NAAR DRACHTEN

De afstand van De Alde Feanen naar Drachten is groot. Daarom is het belangrijk om op deze vaarroute meerdere aantrekkelijke verblijfsplekken als 'steppingstone' voor de waterrecreant te realiseren. Varend vanaf De Alde Feanen en De Veenhoop is Oudega het eerste dorp op de route naar Drachten. Het uitvoeringsproject 'Oudega aan het water' zet in op de bereikbaarheid van Oudega vanaf de Smalle Ee en het realiseren van een nieuw meer bij Oudega met een passantenhaven en diverse (aanleg) voorzieningen. Oudega vormt hiermee een

aantrekkelijke en belangrijke steppingstone richting Drachten.

De volgende verblijfsplek voor de waterrecreant ligt tussen Oudega en Drachten in: recreatieterrein Smalle Ee bij het voormalig Kloosterterrein. Hier is het mogelijk een aantal nieuwe aanlegplekken van de Marrekrite te realiseren die zijn verbonden met het achterland. Vanaf Smalle Ee is het slechts een korte afstand naar de jachthaven bij het Buitenstvallaat en de entree naar het centrum van Drachten.

RUIM VAARWATER TUSSEN DE VEENHOOP EN DRACHTEN

Het verbinden van het bestaande open water tussen De Veenhoop en Drachten

versterkt eveneens de relatie met de Friese Meren. Uit de bijeenkomsten is gebleken dat er behoefte is aan meer vaar- en zeilwater buiten de vaargeulen bij Drachten. De bestaande meren zijn, met uitzondering van de zandwinplas, vaak ondiep. Door met brede waterverbindingen de meren, de zandwinplas en Drachten aan elkaar te koppelen en daarnaast waar nodig te verdiepen, ontstaat een aantrekkelijker aaneengesloten vaargebied tussen De Veenhoop en Drachten. De gebiedsontwikkeling Oudega aan het Water levert hieraan een belangrijke bijdrage. Deze maatregelen vergroten de recreatieve vaarmogelijkheden bij Drachten. Zeilwedstrijden (zoals Skûtsjesilen) zijn dan mogelijk.

Aaneengesloten vaargebied van meren en poelen tussen Grou-De Veenhoop-Drachten

VEILIG SAMEN VAREN

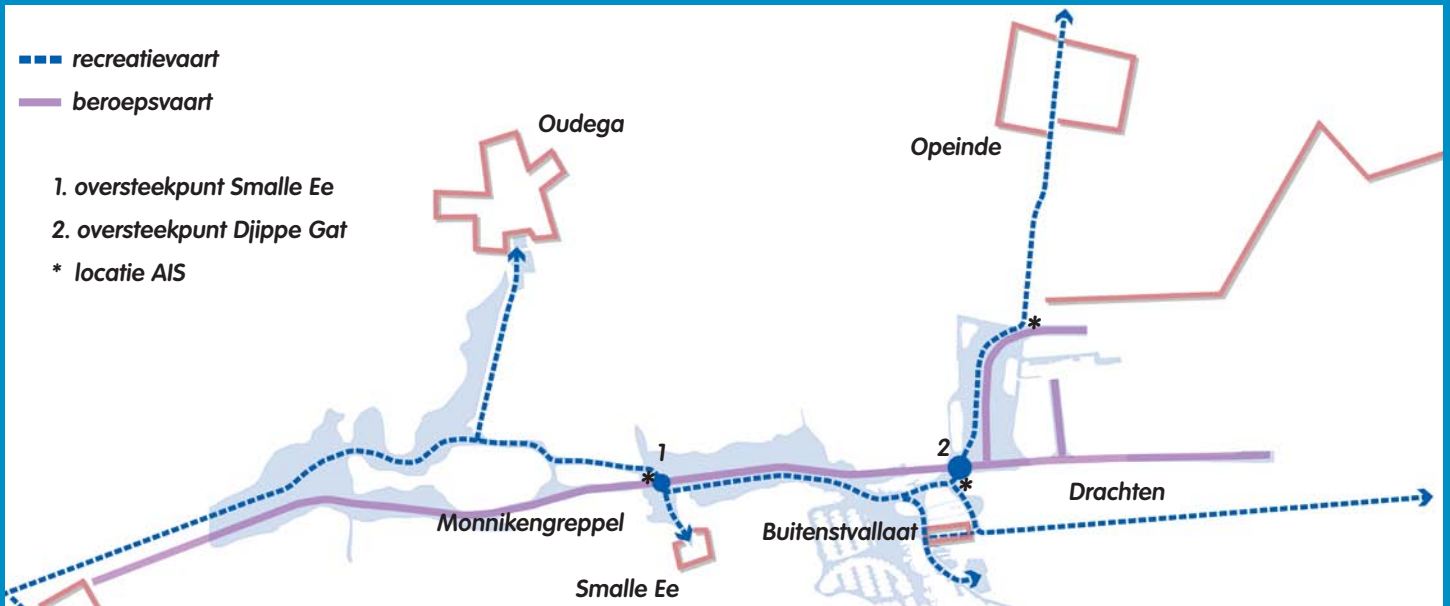
De veiligheid op het water is van invloed op de aantrekkelijkheid van het vaargebied bij Drachten en de verbinding met de Friese Meren. Het streven is daarom de beroeps- en recreatievaart zo veel als mogelijk te scheiden. Uit de consultatie van gebruikers en experts volgen twee locaties in de vaarroute, waar het vaarwater smal is en die in de huidige situatie om extra aandacht vragen voor het veilig samen varen van beroeps- en recreatievaart.

Nije Mûntsegroppe

Bij de Nije Mûntsegroppe ervaren waterrecreanten passerende beroepsvaart (zowel oplopende als tegemoetkomende) als een gevaarlijke situatie. Door de snelheid van de beroepsvaart is sprake van een sterke zuigende werking. Daarnaast biedt de beperkte breedte van de vaart nagenoeg geen uitwijkmogelijkheden voor de recreatievaart.

Djippe Gat

De kruising recreatie- en beroepsvaart bij het Djippe Gat betreft een ruime en overzichtelijke situatie waar de beroepsvaart nog niet op volle snelheid is of al vaart mindert omdat ze de industriehaven nadert. Daarbij gaat het om op dit moment om maximaal vijf passerende schepen per dag. Het kruispunt wordt door de recreatievaart nadrukkelijk wel als aandachtspunt maar niet als gevaarlijk ervaren.

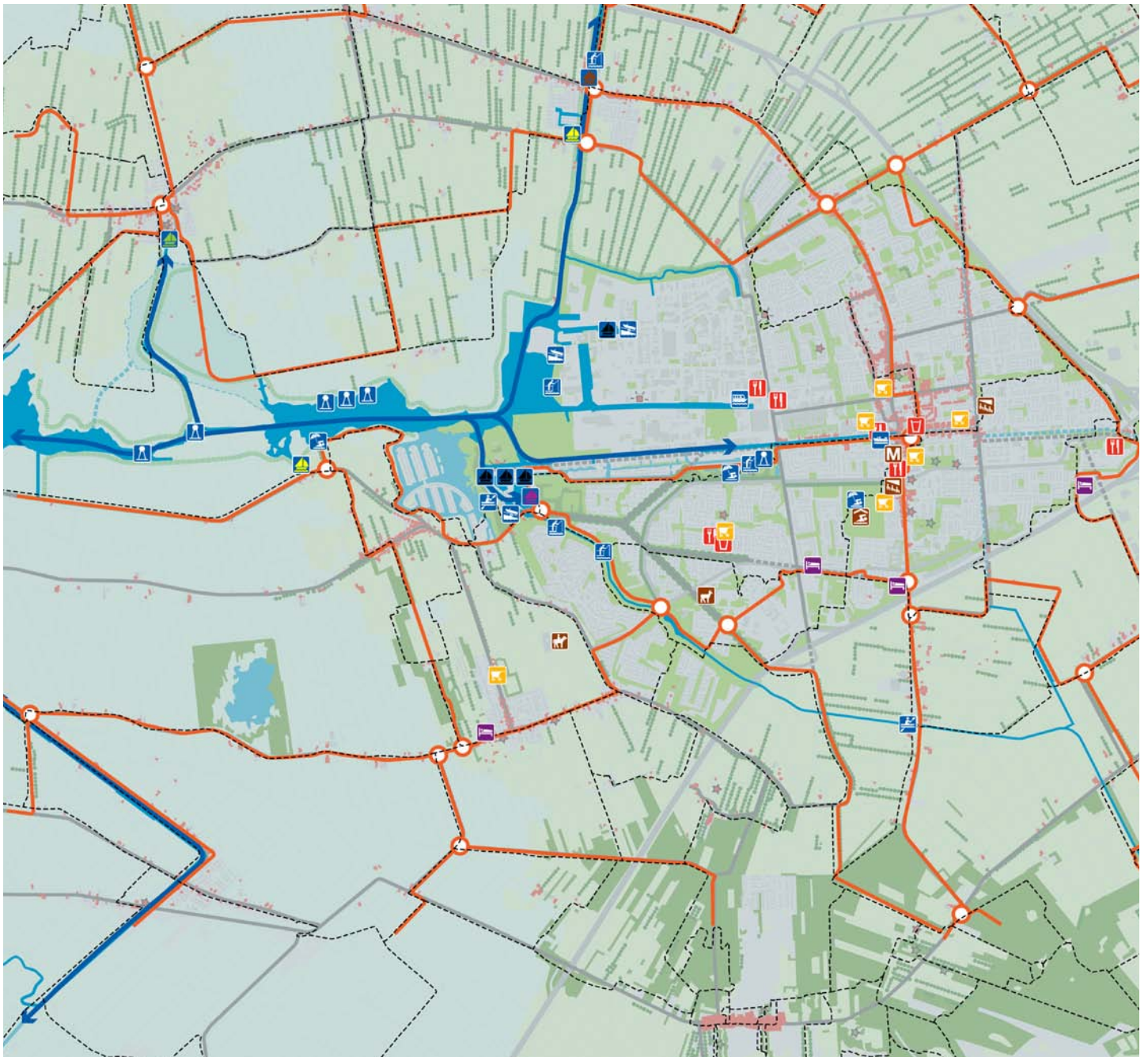

Samen met medewerkers van het project 'Veilig samen varen' (samenwerkingsproject verschillende organisaties uit beroeps- en recreatievaart www.varendoejesamen.nl) is op de kaart voor gesignaleerde knelpunten een oplossingsrichting aangegeven. Voor de recreatievaart is de noordelijke oever het meest aantrekkelijk. Vanaf Grou en Earnewâld kan de waterrecreant via het te ontwikkelen Oudegaaster Meer richting Drachten varen. De recreatievaart is daardoor grotendeels gescheiden van de beroepsvaart die de Nije Mûntsegroppe als vaarroute houdt. Ter hoogte van het Gaastereiland zal de recreatievaart splitsen naar enerzijds de Lits-Lauwersmeerroute over de zandwinplas naar het noorden en anderzijds de Drachtstervaart voor de grote schepen en het Buitensvallaat voor de kleinere boten.

Bij een noordelijke pleziervaartroute ontstaan twee oversteekpunten. De recreatievaart kan daar de vaarroute van de beroepsvaart op een ruime en overzichtelijke plaats oversteken.

1. Smalle Ee; van en naar Smalle Ee, het gaat bij dit oversteekpunt om een beperkt aantal schepen
2. Djippe Gat; van en naar het Djippe Gat en de Lits-Lauwersmeerroute.

Voor de (intuïtieve) geleiding van zowel de beroeps- als pleziervaart is naast het markeren van de vaargeul ook de inrichting van het vaarwater, de oevers, bakens en het silhouet van Drachten als oriëntatiepunten belangrijk. Nieuwe attractieve elementen (landmarks en kunst), maar ook een Automatic Identification System (AIS) (kunnen de beroeps- en pleziervaart) beter (be)geleiden. Een AIS signaleert voor beroepsvaart en recreatievaart de naderende oversteekpunten. Dit gebeurt met lichten en notificaties via een speciale app voor de waterrecreanten. Bij uitwerkingen met AIS dient nadrukkelijk aandacht te zijn voor privacy bescherming.

RECREATIEVE ROUTES

- Vaarroutes
- Fietsknooppuntennetwerk
- Fietsknooppunt
- Wandelroutes

RECREATIEVE VOORZIENINGEN

Watersport - aanlegmogelijkheden

- Passantenhaven
- Jachthaven
- Dorpshaven
- Servicehaven
- Eenvoudige ligplaatsen/oever
- Passantenoever
- Marrekrans aanlegplaatsen
- Passantenhaven sloepen

Watersport - overig

- Opstappunt rondvaartboot
- Trailerhelling
- Roei- en/of kanovoorziening
- Strand/zwemplek
- Visplek

Overnachten

- Hotel/Hostel/Groepsaccomodatie/B&B

Horeca

- Restaurant(s)
- Café('s)
- Supermarkt

Slechtweervoorzieningen

- Theater/bioscoop
- Museum Drachten
- Overdekt zwembad
- Kinderboerderij
- Fries paarden en congrescentrum

Huidige recreatieve routes en voorzieningen (studiegebied)

TRENDS EN ONTWIKKELINGEN

De waterrecreant zoekt meer beleving (experience), luxe, comfort en gezelligheid. De waterrecreant is actief, ondernemend, veeleisend en op zoek naar zowel betaalbare kwaliteit als bijzondere activiteiten: meer, divers, uniek en gemixt:

- **De haven ontplooit zich als verblijfspot,** zeker voor de campervaarders (senioren buiten het hoogseizoen). Er wordt relatief minder gevaren per dag en er is meer behoefte aan een aangename verblijfslocatie om langer te verblijven. Een haven met een hoge verblijfskwaliteit is een aantrekkelijke uitvalsbasis om de omgeving (stad en landschap) te verkennen en verlengt het aantal ligdagen van de passant.
- **De vloot is in beweging.** Hoewel er een afname is van pleziervaartuigen zitten deelsegmenten als sloepen en motorboten weer in de lift. Het board is terug van weggeweest. Naast suppen (Stand Up Paddeling) zijn vooral de actiegerichte en uitdagende boardsporten populair: kitesurfen, fly- en wakeboarden. De passanten (watersporter) die Smallingerland bezoeken zijn overwegend campervaarders en sloepenvaarders. De ontwikkelingen in Oudega en Drachten biedt buiten de traditionele campervaarders mogelijkheden om in te spelen op de groeiende markt van sloepen en luxere grotere motorboten. Ook de plaatselijk actieve roei- en kano- en watersportvereniging met een groeiende afdeling jeugdzeilen zal hiervan profiteren.
- **De boot: gebruik is in, bezit is uit.** De watersporter van de toekomst wil graag varen maar hoeft niet (zelf) een boot te bezitten. Verhuur en nieuwe deelconcepten als boatshare (www.sloepdelen.nl, www.mien-skip.nl en www.buurtboot.nl) zijn in opmars.
- **Digitaal met een verhaal.** De digitale techniek van onder andere de smartphone kan de gewenste beleving vergroten en de verhalen van het gebied laten zien en horen (informatie via QR-codes en iBeacons, waarbij de recreant op interactieve wijze informatie ontvangt op zijn of haar interesse).
- **Duurzame voorzieningen zijn aantrekkelijk:** schoon en elektrisch varen wordt steeds meer als basisvoorziening gevraagd.

ROUTES EN AANLEGPLAATSEN OM TE BELEVEN

In regionaal verband is geïnvesteerd in een uitgebreid knooppuntennetwerk voor wandelen en fietsen. Drachten is daarmee voor de wandelaar en de fietser goed ontsloten, evenals het coulisselandschap van de Noardlike Fryske Wâlden, Nationaal Park De Alde Feanen en de bossen van Beetsterzwaag.

Vanaf het water bevindt Drachten zich op een driesprong van de Lits-Lauwersmeerroute naar het noorden, de Turfroute naar het zuiden en de Friese Meren naar het westen. Het open karakter van dit waterrijke veenweidelandschap en de mogelijkheid van verschillende routes maakt Drachten ook voor kanoërs en roeiers een aantrekkelijke uitvalsbasis voor (dag) tochten. Door de centrale ligging in blauwe en groene routenetwerken is Drachten ook in dit opzicht een schakelpunt. Het regionale routenetwerk vervult

een cruciale rol in de beleving van het landschap en overgang van de Friese Meren naar de Friese wouden. Toeristen, maar ook de eigen inwoners hechten belang aan een aantrekkelijk netwerk voor fietsen en wandelen met herkenbare startpunten en bijzondere belevingselementen. Het ontbreekt op dit moment tussen De Veenhoop en Drachten aan plekken waar vanaf het land het water kan worden beleefd. Ook zijn er nauwelijks aanlegplaatsen met een directe koppeling naar de wal en het routenetwerk. Het uitgebreide recreatieve routenetwerk van fiets- en wandelpaden in Smallingerland biedt wel kansen om deze koppeling te maken. Nieuwe aanlegvoorzieningen van de Marrekrite, bijvoorbeeld bij Oudega, De Burmaniasloot, Smalle Ee en op termijn het Djippe Gat, kunnen daarin voorzien. Op deze manier kan de waterrecreant langer blijven en de prachtige omgeving verkennen.

Ontbrekende schakel in het fietsroutenetwerk is een pontverbinding die het mogelijk maakt het Gaasterdiep/ Nieuw Kanaal bij Drachten over te steken. Vanuit Drachten ontstaat zo de mogelijkheid voor een korte en langere fietstocht via de bestaande pontverbinding bij De Veenhoop. De populaire pontjesroute wordt daarmee uitgebreid. De verbinding richting Beetsterzwaag kan worden versterkt door het wandelpad over de waterkering langs de Drait door te trekken tot aan het sintelpad van de Zuiderhogeweg aan de zuidzijde van de A7. Deze maatregel vergroot ook de wandelmogelijkheden van de aangelegen woonwijken.

Voor de vindbaarheid is een goede informatievoorziening en bewegwijzering op land en water noodzakelijk.

FRONT AAN HET WATER

Uniek voor Drachten is het ambachtelijke en industriële karakter, geconcentreerd rond het Buitenstvallaat en de Drachtstervaart. In Drachtens rijke skûtsjehistorie komen ambacht en watergerichte activiteiten samen. De scheepswerven van de families Roorda en Van der Werff hebben Drachten vanaf de late 18de eeuw op de kaart gezet. Alleen de scheepswerf Van der Werff aan Buitenstvallaat is overgebleven. Gezamenlijk met de nabij gelegen 19de-eeuwse sluis, vormt het een belangrijke tastbare erfenis van dit unieke verleden. Het vergroten van beleefbaarheid en bereikbaarheid van dit erfgoed vormt een belangrijke opgave en is voor de (water) recreatie een waardevolle aanvulling. Het Buitenstvallaat biedt als cultuurhistorisch erfgoed en icoon van de skûtsjebouw daarom kansen om vanaf Oudega als silhouet van het Waterfront van Drachten en entree naar de Drachtstervaart te fungeren. Dit waterrijke gebied met plassen, (schier)eilanden, jachthaven De Drait en het Buitenstvallaat is een belangrijke identiteit voor de visie op het Waterfront.

Ook varende vanuit de richting Opeinde mist Drachten een aantrekkelijk front. Hier

bevindt zich bedrijventerrein Tussendiepen als onderdeel van industrieterrein De Haven. Diverse grote bedrijven die hier gevestigd zijn maken gebruik van transport over water en de weg (zandwinning, betonfabriek, maritieme maakindustrie en overslagbedrijven). Aan de Tussendiepen is eveneens een kennis- en ontwikkelcentrum van de maakindustrie gevestigd met 600 ontwikkelaars van 35 verschillende nationaliteiten. Deze innovatieve omgeving vormt in combinatie met ambachtelijke bedrijvigheid een nadrukkelijk onderdeel van de identiteit van Drachten. Op dit deel van het bedrijventerrein is sprake van veroudering en leegstand van bedrijfsgebouwen. De BÉVé Tussendiepen, een coöperatie van ondernemers van Tussendiepen, werkt vanuit de voormalige Sluis Machinefabriek aan een plan voor transformatie van het terrein.

Het industrieterrein vormt een barrière tussen het centrum en het waterrijke recreatiegebied bij het Buitenstvallaat. Door op de nu nog groene, onbebouwde kop van Tussendiepen recreatieve ontwikkelingen mogelijk te maken zijn er kansen om ook deze entree van Drachten voor de watersportrecreant aantrekkelijk te maken.

CULTUREEL CENTRUM IN EEN GROENRIJKE OMGEVING

Niet alleen routes en de vaarmogelijkheden bepalen de aantrekkelijkheid van een vaargebied. De waterrecreant wil meer dan varen alleen en zoekt variatie in cultuur, natuur en verschillende voorzieningen. De watersporter wil de keuze om de boot af te meren bij een steiger in het landelijke gebied of in een levendige (stads)haven met goede (speel- en sport) voorzieningen. Karakteristiek voor Drachten is de stedelijke omgeving met (culturele) voorzieningen als zwembad De Welle, Kinderboerderij De Naturij, Theater De Lawei, De Bios en Museum DR8888. Met de vele evenementen (o.a. Simmerdeis en Pije deil), de aangename terrassen, het ruime winkelaanbod en veel parken heeft Drachten genoeg te bieden. De nog te ontwikkelen passantenhaven naast het Slingepark, is daarom een belangrijke voorziening. Het verblijven in de groene omgeving van het Slingepark, op korte afstand van het centrum met bijzondere activiteiten, en aan de andere kant de mogelijkheid om te genieten van de natuur, de bossen, de buitenplaatsen van Beetsterzwaag of het singellandschap, maakt Drachten een plaats om terug te

Huidig silhouet van Drachten

komen. De groenrijke omgeving van parken en lanen is kenmerkend voor de identiteit van Drachten.

De stedelijke en culturele voorzieningen zijn een aanvulling op het toeristisch-recreatief product in de wijde omgeving (De Alde Feanen, Earnewâld en Grou). Met zo'n profiel onderscheidt Drachten zich als watersportplaats binnen het Friese watersportproduct. Zowel bij mooi als minder goed weer is Drachten een bezoek waard. Nieuwe 'slechtweer' accommodaties versterken dit profiel verder en nodigen uit tot een langer verblijf. Het cultureel centrum vormt een belangrijk onderdeel van de identiteit van Drachten.

LANGER VERBLIJVEN, AANTREKKELIJKE VOORZIENINGEN AAN HET WATER

De aanwezigheid van verschillende voorzieningen bepaalt of de recreant langer verblijft en meer vrije tijd besteed op een bepaalde locatie. Hiervoor is een aantal basisvoorzieningen noodzakelijk, zoals onder andere goede horeca en sanitaire voorzieningen. Het blijkt dat steden die het verhaal van het verleden laten zien en beleven aantrekkelijk zijn om te blijven.

GROENE ARCHIPEL

INDUSTRIE EN INNOVATIE

CULTUREEL CENTRUM

PARKEN EN LANEN

VIER IDENTITEITEN VAN WATERFRONT DRACHTEN

De identiteit van Drachten is veelzijdig en is niet met één woord te beschrijven. Het verleden van Drachten leidt binnen het visiegebied tot vier identiteiten. De **groene archipel**: het entreegebied bestaande uit plassen en (schie)eilanden, met in het centrum jachthaven De Drait en het historisch Buitenstvallaat. **Industrie en innovatie**: het gebied tussen het Buitenstvallaat, het centrum en de industriehaven, met een bijzonder ambachtelijk en industrieel karakter, dat zich concentreert langs de Drachtstervaart. Het **Cultureel centrum**: een levendig centrumgebied aan het eind van de vaart met een ruim winkelaanbod en stedelijke voorzieningen als Museum DR8888, De Lawei en De Bios. De verschillende gebieden zijn aan elkaar verbonden met een stelsel van **Parken en Lanen**. Het doel is om deze identiteiten met elkaar te verbinden en elkaar te laten versterken tot een aantrekkelijke omgeving tussen het Waterfront en het centrum van Drachten.

4. DRACHTEN AAN DE VAART

Het koppelen van Drachten aan het water, geeft de plaats een sociaal, cultureel en economische impuls. Om dit te bereiken moet het water in Drachten nadrukkelijker zichtbaar, beleefbaar en bereikbaar zijn. In Drachten aan de vaart zetten we daarom in op het realiseren van meer kwalitatief hoogwaardige openbare plekken aan het water en aantrekkelijke verbindingen van en naar het centrum. Daarbij willen we ruimte bieden aan ondernemersinitiatieven en evenementen die bijdragen aan de koppeling met het water. We beogen daarmee zowel het woon- en leef als het ondernemersklimaat te versterken.

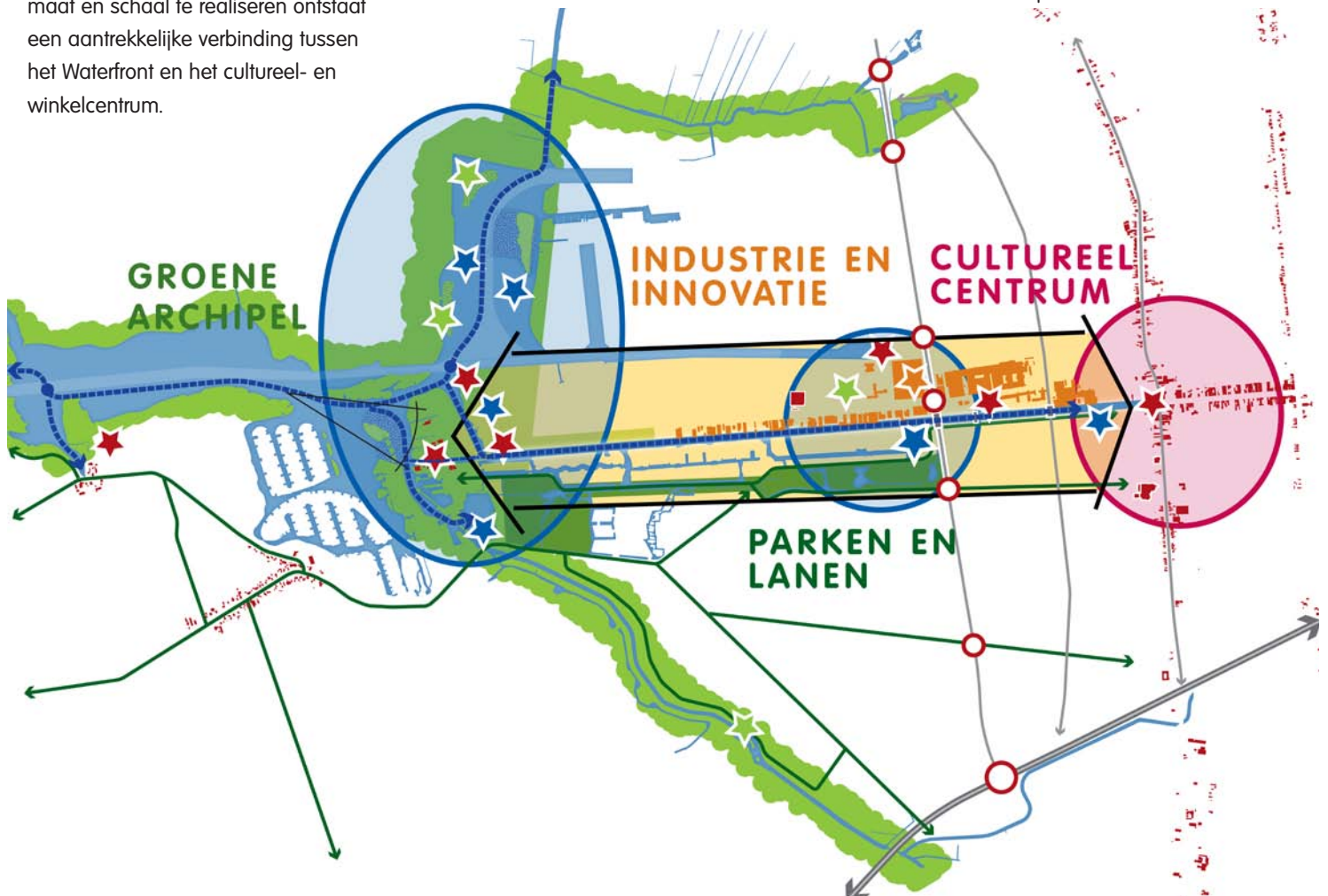
We constateerden al dat het realiseren van een Waterfront bij Buitenvallaat en De Kop van Tussendiepen belangrijk is om Drachten een gezicht aan het water te geven. Het Buitenvallaat is daarbij aanvullend op het robuuste karakter van de industriehaven als nieuw en aantrekkelijk silhouet voor Drachten neergezet. Maar er is meer nodig om de watersporter naar het centrum te krijgen en de landrecreant naar het water te leiden. Er moet een verbinding worden gelegd tussen de vier identiteiten: van het Waterfront tot aan het cultureel centrum. De rotondes van de Noorder- en Zuiderhogeweg en de afslag Drachten West aan de A7 zijn daarbij als entree belangrijke plekken voor de oriëntatie, de bewegwijzering en de bereikbaarheid van de (recreatieve)voorzieningen.

STEPPINGSTONES: VAN WATERFRONT NAAR CULTUREEL CENTRUM

Het gebied vanaf het front naar het centrum is divers, heeft verschillende gezichten, identiteiten en kwaliteiten. De Drachtstervaart vormt hierbinnen de blauwe lijn die de verschillende gebieden en identiteiten ruimtelijk met elkaar verbindt. Door langs de vaart aantrekkelijke plekken, c.q. steppingstones van uiteenlopende maat en schaal te realiseren ontstaat een aantrekkelijke verbinding tussen het Waterfront en het cultureel- en winkelcentrum.

Cruciaal voor deze verbinding is de ontwikkeling van een passantenhaven (look voor de staande mast) ter hoogte van het Slingepark en de Piip. Deze haven vormt een belangrijke verblijfplaats voor de watersporter op korte afstand van het centrum. Ook is de haven vanuit het centrum voor de landrecreanten, waaronder eigen inwoners een belangrijke schakel naar het Buitenvallaat. De haven vormt een belangrijke plek waar ook de Drachtsters het water kunnen

belevan. Vanaf de Zuiderhogeweg (hoofdinfrastructuur) is het voor de passant direct zichtbaar dat Drachten een watersportplaats is. Door ruimte te bieden voor gemengde functies in combinatie met een kwaliteitsslag langs de noordzijde van de Drachtstervaart op de Tussendiepen en langs de kade van het Moleneind wordt de tussengelegen route aantrekkelijk gemaakt. De mogelijkheden hiervoor op het industrieterrein gaan we samen met de Bévé Tussendiepen onderzoeken.

CULTUUR (HISTORIE)

CULINAIR

KUNST

NATUUR

WINKELCENTRUM

VERBINDING WATERFRONT MET WINKELCENTRUM

Het verbinden van het Waterfront bij Buitenvallaat met het winkelgebied in het centrum is belangrijk om bezoekers tot bestedingen te verleiden en daarmee de werkgelegenheid te vergroten.

Een gecombineerd aanbod aan voorzieningen op het gebied van kunst, culinair, cultuur(historie), retail en natuur vormt de basisvoorwaarde voor een recreatief product of arrangement, waardoor recreanten komen, langer verblijven en ook terugkomen. Om zo'n gevarieerd product te kunnen aanbieden moet er een goede samenwerking ontstaan tussen de middenstand in het centrum, de ondernemers van Tussendiepen en de recreatieve bedrijven gelegen bij Buitenvallaat. Een gastvrij onthaal, goede informatievoorziening en aantrekkelijke arrangementen dragen bij aan het beeld van Drachten als watersportkern.

LEGENDA

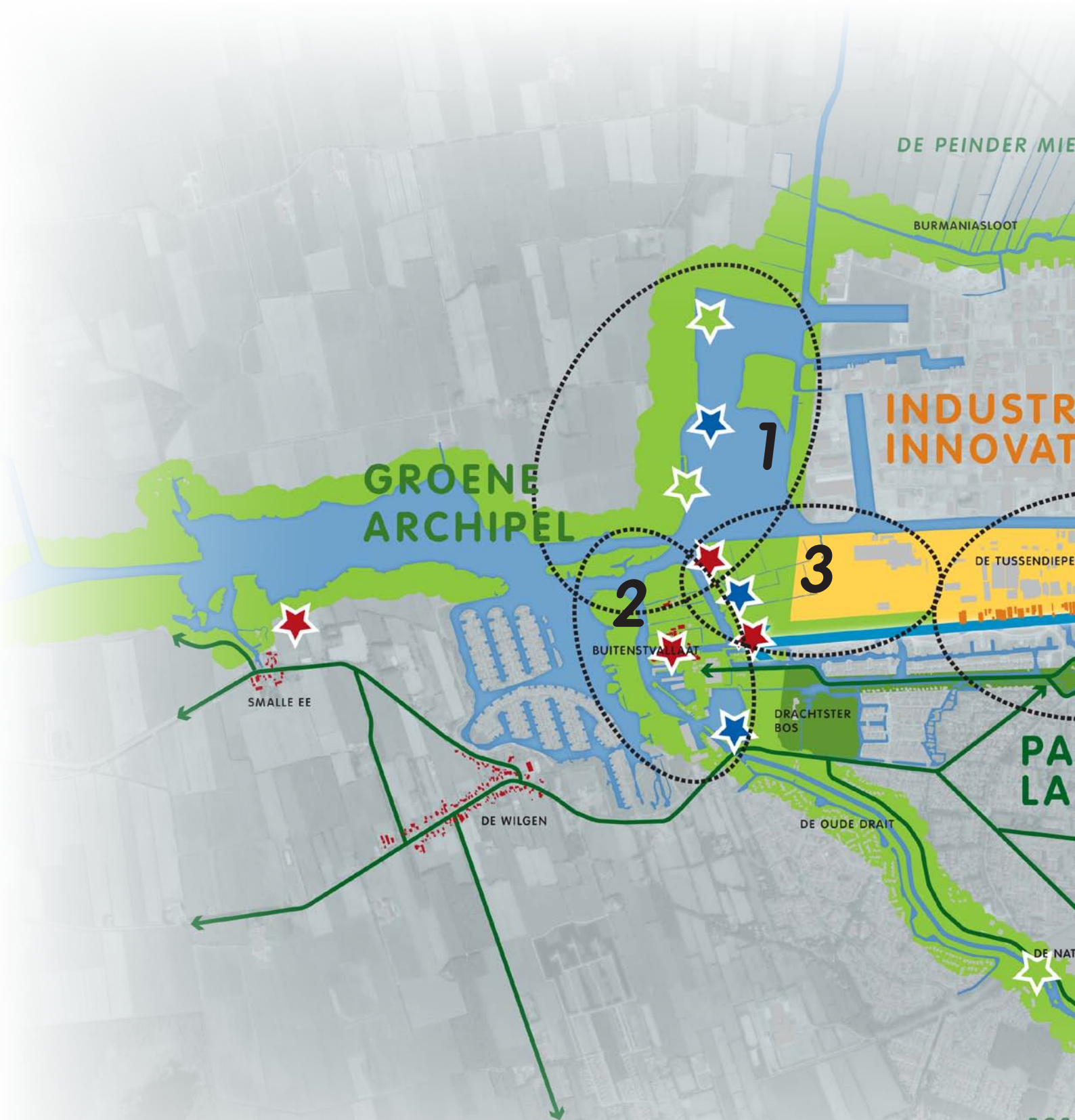
- Het Waterfront
- Havens en Slingepark
- Cultureel Centrum
- Verbinding Waterfront-Cultureel Centrum

- Groene verbindingen
- Recreatievaart
- Knooppunt beroeps-/recreatievaart
- Knooppunten Hogeweg

Ontwikkelingen/voorzieningen

- Natuur/groen
- Water(sport)
- Innovatie
- Centrumfunctie/horeca cultuurhistorie

VERBINDEN IDENTITEITEN O

P VIJF KANSRIJKE LOCATIES

Om de vier identiteiten te verbinden benoemen we vijf kansrijke locaties: het Drachtster Dijk, Buitenstvallaat en De Kop in de Groene Archipel, de Havens en Slingepark bij de Tussendiepen en De kade in het Cultureel Centrum. De visie doet voor deze vijf kansrijke locaties, allemaal verbonden met de vaart, voorstellen en geeft bouwstenen voor het versterken en verbinden van de vier identiteiten tot een samenhangend geheel.

KANSRIJKE LOCATIES

1. Drachtster Dijk
2. Buitenstvallaat
3. De Kop
4. Haven en Slingepark
5. De Kade

LEGENDA

- Kansrijke locaties
- Groene verbindingen
- Knooppunten Hogeweg
- Ontwikkelingen/voorzieningen
- Natuur/groen
- Water(sport)
- Innovatie
- Centrumfunctie/horeca cultuurhistorie

DRACHTSTER DJIP

MEER VAARWATER AAN HET FRONT

Een belangrijk gegeven is dat Drachten van oudsher niet aan een meer lag, maar aan een stelsel van vaarten. Het Drachtster Dijk is het resultaat van diverse ontwikkelingen (zandwinning en woningbouw). De huidige vorm en omvang van het water (waaronder het Djiippe Gat) heeft een impuls nodig in ruimtelijke kwaliteit en beleefbaarheid om gebruikswaarde te geven aan het Waterfront. Vanuit de samenleving is er behoefte aan meer vaar- en zeilwater rondom het Buitenvallaat en een aantrekkelijke vista op het Waterfront. Het herbestemmen van gronden en de transformatie van land-water en water-land worden verder uitgewerkt. Om deze opgave te realiseren gaan we nader onderzoek doen naar de mogelijkheden. We denken hierbij aan een combinatie van zandwinning, inzet op veilig varen voor beroeps- en recreatievaart en de realisatie van een vista op het Buitenvallaat.

ACTIEVE VORMEN VAN WATERSPORT OP HET DJIPPE GAT

Het Djiippe Gat biedt mogelijkheden om als een soort vrijstaat zich te richten op nieuwe actieve vormen van watersport (kabelskibaan, suppen en boarden). De aanleg van eilanden in de zandwinplas vergroot de ruimtelijke kwaliteit en biedt mogelijkheden voor aanlegvoorzieningen van de Marrekrite. Gezien het feit dat de zandwinning de komende decennia nog actief blijft en er ook plannen voor opwaardering van de Vaarweg Drachten in ontwikkeling zijn, is een definitieve inrichting op korte termijn niet mogelijk.

De oevers van het Drachtster Dijk bieden voor de kortere termijn kansen voor recreatief medegebruik als hengelsport, wandelen en fietsen. Daarnaast kunnen tijdelijke activiteiten, evenementen en tijdelijk gebruik voor de nodige reuring zorgen.

I N S P I R A T I E B E E L D E N

NATUURLIJKE OEVERS

VISSTEIGERS

EILANDENARCHIPEL

VRIJHEIDSGEVOEL

ACTIEVE WATERSPORT-VOORZIENINGEN

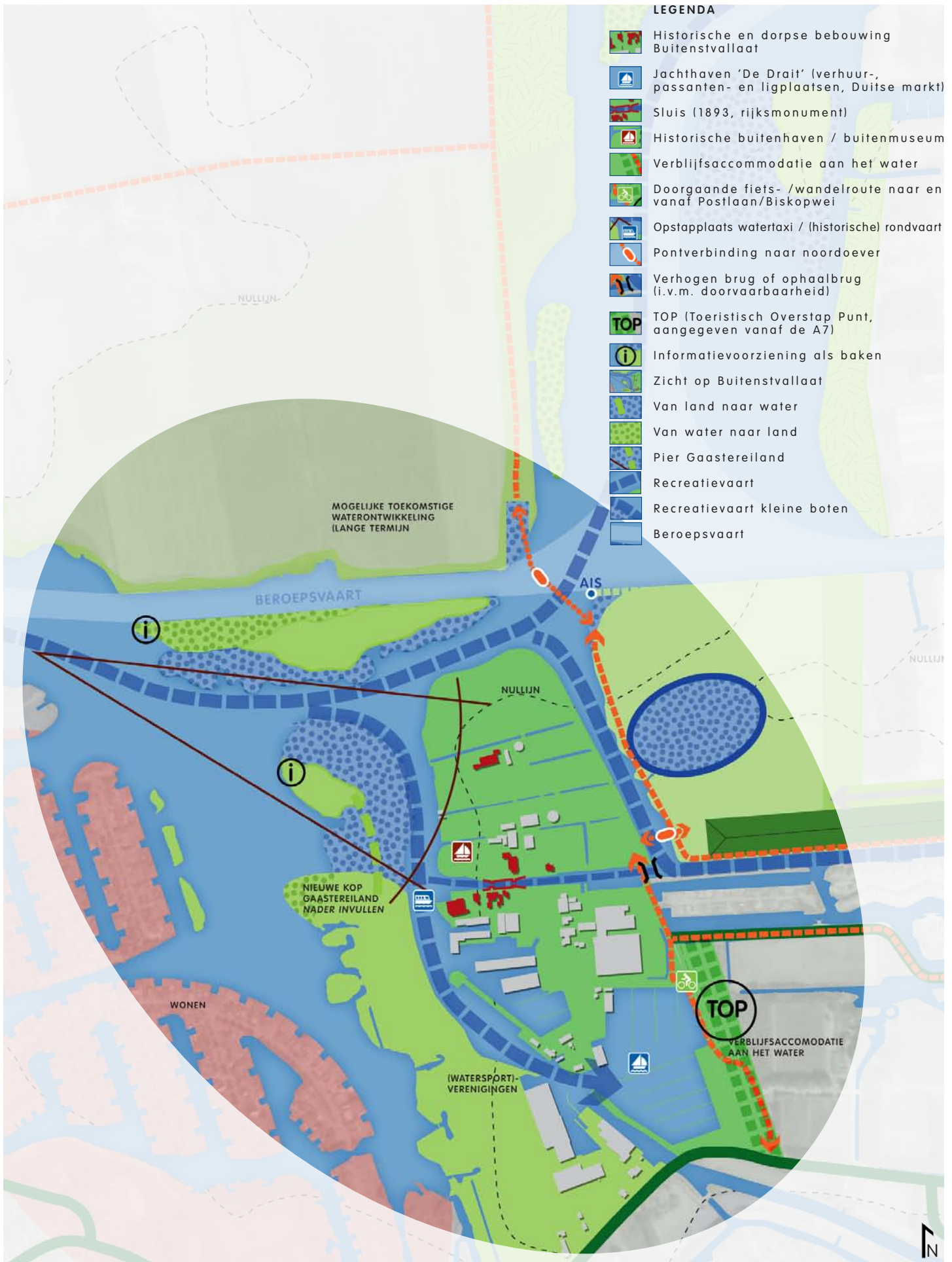
AANLEGPLEKKEN

BARBECUEPLAATSEN

SCHEIDING RECREATIE-EN BEROEPSVAART

BUITENSTVALLAAT

BUITENSTVALLAAT ALS WATERFRONT EN ENTREE

Het industriële, robuuste karakter van Drachten met de kranen, fabriekspanden en –pijpen is op dit moment beeldbepalend voor de bezoeker. Dit wordt zeker als bijzondere kwaliteit gezien, maar is niet uitnodigend voor de recreatievaart. Dit beeld is echter onvolledig. Door de begroeiing van de landtong (Gaastereiland) en eilanden is de oriëntatie op het authentieke Buitenstvallaat als watersilhouet en Waterfront uit het beeld verdwenen. Met de aanleg van open en bevaarbaar water aansluitend op het Buitenstvallaat ontstaat varend vanaf De Veenhoop/Oudega een vista op dit cultuurhistorisch erfgoed. Het Buitenstvallaat komt daarmee met de oude werf en de sluis terug in het beeld als silhouet van het Waterfront Drachten. Dit erfgoed bood ook van oudsher toegang naar de Drachtstervaart en kan zo als entree worden hersteld. Om de doorvaart mogelijk te maken is het nodig de brug te verhogen of een eenvoudige ophaalbrug aan te leggen.

Voor de kleine recreatievaart met een diepgang tot 1,70 meter kan het vallaat dienen als aantrekkelijke entree naar de Drachtstervaart. De grotere plezierschepen blijven de bestaande verbinding naar de vaart langs De Kop gebruiken.

Met meer vaarwater rond het Buitenstvallaat ontstaat er aansluitend bij jachthaven de Draait en de accommodaties van de roei-, kano- en watersportvereniging ruimte voor diverse vormen van watersport. Het initiatief voor de ontwikkeling van een historische buitenhaven kan het cultuurhistorisch erfgoed van het Buitenstvallaat verder versterken.

BLAUWE TOP ALS OOSTELIJKE POORT NAAR DE FRIESE MEREN

De ligging van jachthaven De Draait aan het Buitenstvallaat betekent dat Buitenstvallaat ook vanaf het land het entreegebied voor de waterrecreant is die Drachten als opstapplaats heeft gekozen. Het Buitenstvallaat heeft daarmee samen met de Kop van Tussendiepen potentie uit te

groeien tot een belangrijk Blauwe TOP (Toeristisch op- en overstap punt) aan de oostelijke poort van de Friese Meren. Ook kunnen bezoekers vanuit dit punt met een watertaxi of (historische) rondvaartboot naar het centrum van Drachten. Het feit dat jachthaven De Draait zich vooral richt op de Duitse markt biedt perspectieven om deze doelgroep voor Drachten als recreatiekers te interesseren. De marketing van Drachten moet zich dus ook op deze doelgroep gaan richten om hen te verleiden het centrum te bezoeken. De aanleg van een fiets-pontverbinding over het kanaal zorgt voor een betere recreatieve ontsluiting van deze historische plek en opname in het recreatieve routenetwerk.

I N S P I R A T I E B E E L D E N

PONTVERBINDING

HISTORISCHE HAVEN/
BUITENMUSEUM

BUITENSTVALLAAT
ALS WATERFRONT

ERFGOED IN BEELD

BUITENSTVALLAAT ALS
ENTREE KLEINE BOTEN

VRIJHEIDSGEVOEL

DOORGAANDE FIETS-/
WANDELROUTE

VERBLIJS-
ACCOMMODATIE
AAN HET WATER

I N S P I R A T I E B E E L D E N

DE KOP

DE KOP ALS WATERFRONT EN ENTREE

De Kop is het onbebouwde gebied van bedrijventerrein Tussendiepen en maakt net als Buitenvallaat deel uit van de Groene archipel. Het water bevindt zich aan 3 zijden van De Kop waardoor de beleving van het waterrijke gebied rondom Drachten hier optimaal is. Net als bij Buitenvallaat kan op deze plek vanuit een nieuw Waterfront verbinding worden gelegd met het achterland. Op deze strategisch waardevolle locatie en entree naar het centrum zien we ruimte voor een ambitieus programma met bijvoorbeeld hoogwaardige verblijfsrecreatie (land en water), (innovatieve) slechtweervoorziening, camperplaatsen en een bijzondere horecafunctie.

De bodemgesteldheid (overgang van zand naar veen) maakt het mogelijk hier op relatief korte afstand van het centrum een aantrekkelijk stadsstrand te realiseren en in te spelen op de behoefte aan meer openbare zwemgelegenheden bij Drachten.

DE KOP ONTSLUITEN

Voor ontwikkeling van de kop is het verbeteren van de toegankelijkheid essentieel. Het gaat daarbij om goede parkeervoorzieningen, een veilige en aantrekkelijke fiets- en voetgangersverbinding als ook de ontsluiting naar het Buitenvallaat. De mogelijkheden voor recreatief medegebruik van de bestaande geluidswal en stortplaats in de vorm van een wandelpad of uitzichtpunt is één van de opgaven voor nader onderzoek. Een stadsmarkering kan dit punt accentueren en bijdragen aan de oriëntatie vanaf land en water.

HORECA AAN HET WATER

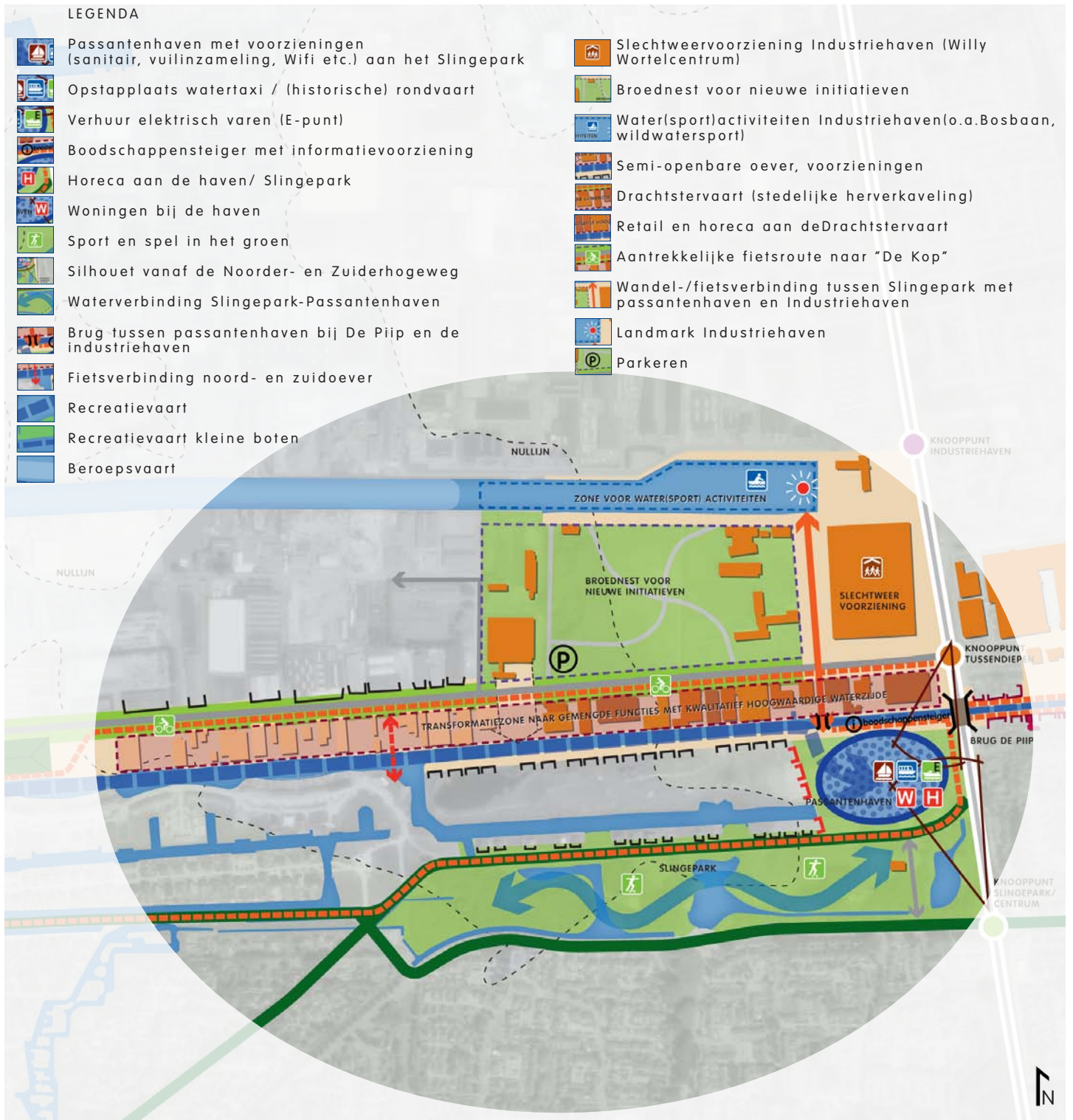
HORECA AAN HET WATER

VOORZIENINGEN
OP HET TALUD

VOORZIENINGEN
OP HET TALUD

I N S P I R A T I E B E E L D E N

HAVEN EN SLINGEPARK

PARKHAVEN ALS KOPPELING NAAR HET CENTRUM

De ontwikkeling van de passantenhaven bij de Piip biedt de kans voor grotere motorboten en boten met een mast nabij het centrum af te meren. Minstens zo belangrijk is dat de haven ook een schakel vormt voor de landrecreant naar het Buitenstvallaat. De ligging van de passantenhaven aan het Slingepark is van groot belang voor de recreatieve koppeling met groen. De plek kan uitgroeien tot een aantrekkelijke verblijfplaats voor zowel water- als landrecreanten met naast de passantenhaven ruimte voor een aanvullend programma, waaronder horeca en evenementen. De locatie is beeldbepalend vanaf de Zuiderhogeweg waarmee vanaf de hoofdwegstructuur zichtbaar is dat Drachten aan het water ligt.

Het is belangrijk om in de haven goede basisvoorzieningen te treffen. Dit zijn: water, stroom, hoogwaardig sanitair, afval- en vuilwaterinzameling, wifi en informatie over de omgeving. Naast deze voorzieningen is een 'plus' in de vorm van vertier en vermaak een 'must'. Er zijn nog te weinig aantrekkelijke passantenplekken en camperplaatsen in de nabijheid van het centrum. Wat dat betreft gaan we uit van minimaal 50 passantenplaatsen voor grotere (zeil)boten vanaf 10 meter. De boten tot 10 meter zonder mast kunnen doorevaren naar de passantenhaven in het centrum. Deze passantenhaven telt 23 ligplaatsen. Met 'slechtweervoorzieningen' en een ruim winkelaanbod, binnen handbereik hebben passantenhavens in Drachten voorhand een krachtige unique selling point.

KOPPELING PARKHAVEN EN KOP INDUSTRIEHAVEN

Een unieke kans biedt het koppelen van de Parkhaven en de nauwelijks

voor de industrie gebruikte kop van de industriehaven (bij de brandweer) tot één gebied. De verschillende sferen en activiteiten (het groen van de parkhaven en robuuste van de industrie) kunnen een bijzonder aanbod bieden, dat nergens in Fryslân te vinden is. Er ontstaat een gevarieerd havencomplex met mogelijkheden voor verschillende watersportactiviteiten (bijvoorbeeld 'bosbaan' voor roeiwedstrijden) dat de diverse doelgroepen kan bedienen. De grotere schepen als rondvaartboten, skûtsjes en scherpe jachten kunnen aanmeren in de 'industrie'haven. De (zeil) schepen vanaf 10 meter en een diepgang van minder dan 1,70 m kunnen terecht in de parkhaven bij de Piip. De sloepen en boten tot ca. 10 meter met een doorvaarhoogte kleiner dan 2,90 m. en een vaardiepte van 1,40 m. kunnen doorevaren naar de passantenhaven in het centrum.

WATERBOULEVARD TUSSENDIEPEN

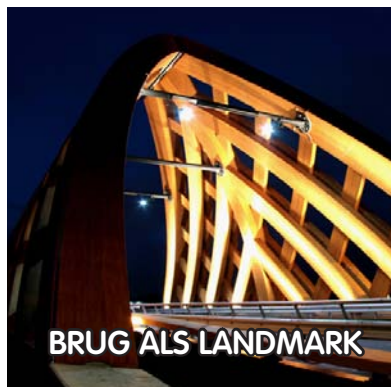
De noordzijde van de Drachtstervaart geeft op dit moment een beeld van achterkanten van bedrijven die zijn gevestigd aan Tussendiepen. De ondernemers zien kansen voor een kwaliteitsslag aan de waterzijde. De Bêvé Tussendiepen onderzoekt samen met de gemeente de mogelijkheden om met een transformatie een gebied met gemengde functies te ontwikkelen en daarmee een gevarieerd en kwalitatief hoogwaardig beeld te realiseren. Te denken valt aan het opwaarderen van leegstaande gebouwen en herbestemming met watersportgebonden bedrijvigheid, horeca, ateliers, innovatie en mogelijk wonen-werken langs de vaart. De vaarroute groeit daarmee uit tot een waterboulevard waarbij het robuuste industriële karakter als bijzondere kwaliteit fungeert.

TUSSENDIEPEN – PROEFTUIN STEDELIJKE VERNIEUWING

Het industrieterrein Tussendiepen laat een zeker verpauperingsproces zien. Tegelijkertijd zijn er prachtige bedrijven gehuisvest en is er sprake van hoogwaardige werkgelegenheid in de vorm van Research en Development. Samen met diverse stakeholders, ondernemers en gemeente is in 2013 voor Tussendiepen een inspiratiedocument "Een puzzel voor de Tussendiepen richting 2020" opgesteld. In dit boekwerk is een breed palet aan maatschappelijke en economische kansen en mogelijkheden voor dit gebied opgenomen. Kansen voor verduurzaming van bestaande bedrijven, kansen voor innovatieve en creatieve ontwikkelingen, kansen voor functiemenging en kansen om de verbinding tussen het water en het centrum te versterken. De transformatie van dit gebied kan niet van vandaag op morgen en evenmin zonder een intensieve samenwerking tussen ondernemers en overheid. Daarom is Tussendiepen in gezamenlijkheid aangewezen als "experiment gebied", als proeftuin voor stedelijke vernieuwing. De gemeente ondersteunt het ondernemers initiatief BêVé Tussendiepen die hieraan vanuit de ondernemerszijde invulling geeft. Deze coöperatie staat voor verbetering en verandering van het bedrijventerrein Tussendiepen en het succesvol kunnen ondernemen op Tussendiepen. Hiervoor is de focus sterk gericht op integrale samenwerking. De BêVé fungeert hierbij als centraal verdeelpunt van informatie en professionele dienstverlener. Hiervoor is de zogenaamde Bouwloods opgericht. Ondernemers kunnen hier met allerlei vragen terecht. Voorbeelden zijn de ontwikkeling van de voormalige Sluis Machinefabriek tot broedplaats van bedrijven of de ondersteuning bij een onderzoek naar de mogelijkheid voor transformatie naar een zone met gemengde functies langs de Drachtstervaart.

BêVé TUSSENDIEPEN

Samen aan de slag!

BRUG ALS LANDMARK

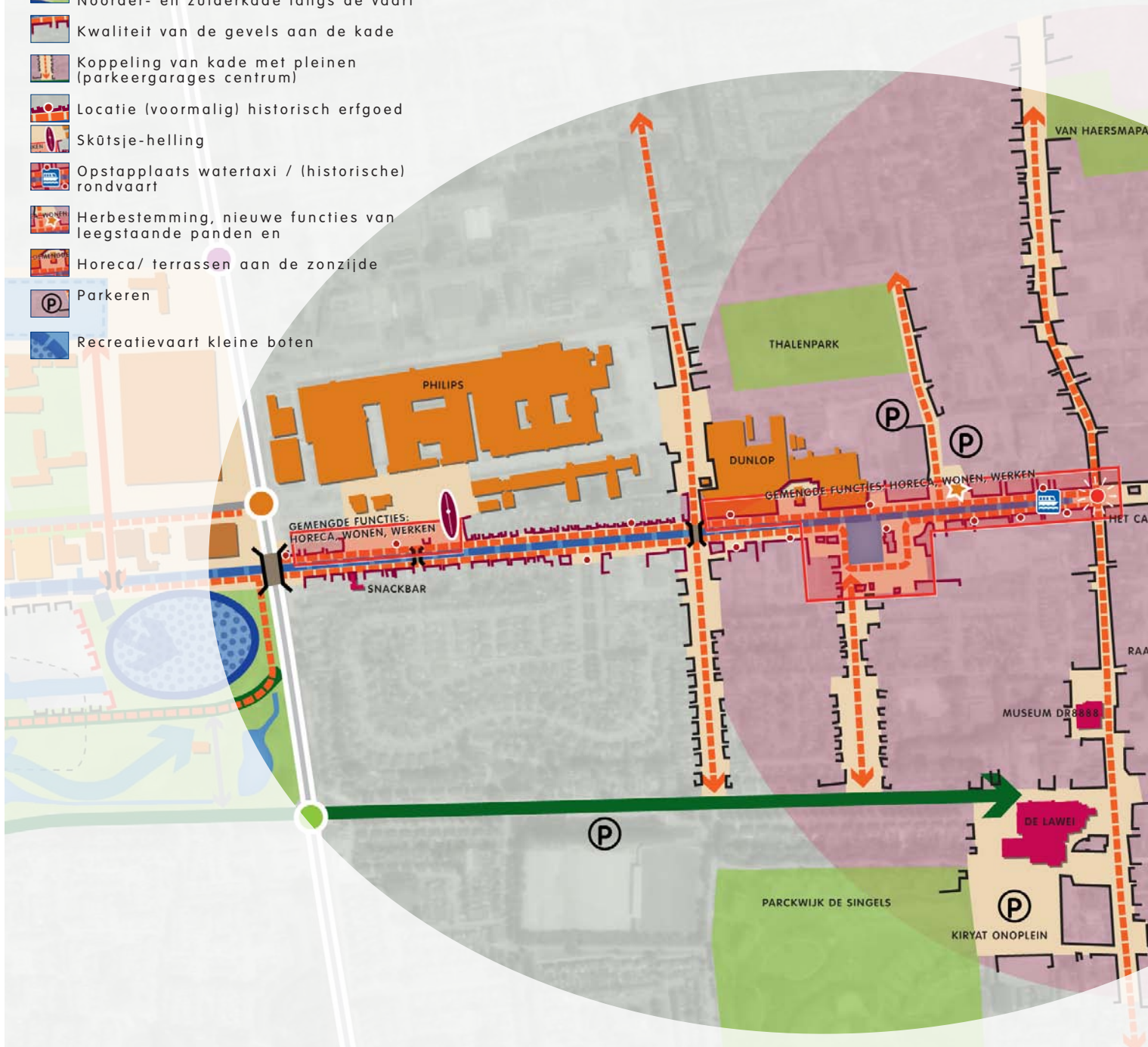
PARKHAVEN

COLLAGE PARKHAVEN
GEZIEN VANAF ZUIDERHOGEWEG

LEGENDA

- Aantrekkelijke wandelroute
Noorder- en zuiderkade langs de vaart
- Kwaliteit van de gevels aan de kade
- Koppeling van kade met pleinen
(parkeergarages centrum)
- Locatie (voormalig) historisch erfgoed
- Skûtsje-helling
- Opstapplaats watertaxi / (historische)
rondvaart
- Herbestemming, nieuwe functies van
leegstaande panden en
- Horeca/ terrassen aan de zonzijde
- Parkeren
- Recreatievaart kleine boten

I N S P I R A T I E B E E L D E N

DE KADE

MOLENEIND ALS AANTREKKELIJKE KADE

De Kade is de entree voor de waterrecreant van het centrum. De route is van belang als verbinding tussen de Parkhaven en het centrum. Het ontbreekt in deze verbinding nog aan voldoende aantrekkelijke momenten. Hier valt winst te behalen. Ruimte voor nieuwe functies als horeca en speciaalzaken kan de (beeld)kwaliteit van (leegstaande) gebouwen en de openbare ruimte vergroten. Een inspirerend voorbeeld is de 'Ontdekfabriek' in één van de fabrieksgebouwen van Philips in Eindhoven. Een initiatief voor de aanleg van een Skûtsje-helling nabij de plek waar vroeger de werf van de familie Roorda was gehuisvest kan het historische, ambachtelijke karakter van de kade versterken. Ook het etaleren c.q. zichtbaar maken van de bestaande bedrijfsactiviteiten zoals van Dunlop geeft reuring aan de Kade. Naast bezoekers zullen ook eigen inwoners en het bedrijfs- en zakenleven van Drachten voor hun vrijetijdsbesteding profiteren van een levendige kade.

KLEUR AAN DE KADE

Drachten heeft een bijzonder pallet aan architectuur (o.a. De Stijl), van monumentale historische tot eigentijdse gebouwen. Dit kunnen we met onder andere wandelroutes beter in beeld brengen. Karakteristiek zijn de stijlkleuren van de middenstandswoningen in de Papegaaienbuurt uit de jaren '20, die in opdracht van de gemeente gebouwd werden naar een ontwerp van de Drachtster architect Cornelis Rienks de Boer. Hij vroeg Theo van Doesburg om een kleurontwerp te maken. Van Doesburg, wereldberoemd als schilder, architect en voorman van De Stijl, was regelmatig in Drachten te vinden. Dit voorbeeld kan de inspiratie zijn om gedoseerd delen van het Moleneind of plekken elders in Drachten meer kleur te geven. Het werken met kunst in de openbare ruimte en op blinde gevels in de vorm van muurschilderingen vormt een verrijking voor het beeld van Drachten.

ONTDEKFABRIEK EINDHOVEN

In Eindhoven is een oud fabrieksgebouw van Philips omgevormd naar De Ontdekfabriek. Hier ontdekken kinderen op een speelse en ongedwongen manier hoe leuk het is om bezig te zijn met wetenschap, techniek en design. Mèt de juiste begeleiding. Ze beleven een avontuur en kunnen daarna zelf aan de slag. Zo komen kinderen er spelenderwijs achter of ze talent en affiniteit met innovatie hebben. De fabriek is een prachtige plek voor school-, gezinsuitjes en kinderfeestjes.

WARM WELKOM

Een gastvrij onthaal in een cultureel centrum met levendige (park)havens en hoogwaardige voorzieningen is voor de (water)recreant van essentieel belang om terug te komen. Inspirerende informatie over de jaarlijkse agenda van Drachten en omgeving zorgt ervoor dat bezoekers hartelijk verwelkomd worden in Drachten en omgeving, en terugkeren voor de diverse activiteiten en evenementen. Van belang is dat ondernemers, maatschappelijke organisaties, overheid en onderwijs hierin nauw samenwerken. Vanuit de samenwerking worden nieuwe initiatieven ontplooid. Van belang is dat Drachten is opgenomen in de diverse vaarroutes, zoals onder andere de Turfroute naar Drenthe via het Polderhoofd kanaal. Daarmee krijgt het veenverleden van Drachten een belangrijke plek in routes en arrangementen, die ook worden aangeboden door de verhuurbedrijven van sloepen. Een Duitstalige versie van deze arrangementen is een must om de Duitse Markt, die door Drachtster ondernemers al wordt benaderd te bedienen.

HORECA / TERRASSEN AAN DE ZONZIJD

S T I P O P D E H O R I Z O N

W A T E R F R O N T   D R A C H T E N

5. UITVOERINGSSTRATEGIE

De Visie ligt er.... en nu is het zaak om als overheden, onderwijs, ondernemers en maatschappelijke organisaties de handen uit de mouwen te steken! De overheid heeft hierbij een aanjagende en faciliterende functie. Door te zorgen voor de juiste inrichting van de openbare ruimte biedt ze kansen voor initiatiefnemers om plannen uit te werken en om samen het gewenste Waterfront Drachten te laten ontstaan. Dat betekent dat de publieke partijen op korte termijn aan de slag gaan.

PRIORITEITEN IN PUBLIEKE INVESTERINGEN

Om de ontwikkeling van het Waterfront in gang te zetten en private initiatieven te stimuleren is voor de relatief korte termijn een aantal basismaatregelen nodig in de openbare ruimte:

1. het uitvoeren van de wateropgave, gericht op meer vaarwater bij Drachten, waarbij het Buitenvallaat als aantrekkelijk Waterfront het gezicht van Drachten vormt;
2. het ontwikkelen van een hoogwaardige parkhaven nabij het centrum;
3. het realiseren van een fiets-pontverbinding tussen het fietsroutenetwerk bij Oudega/Opeinde en De Kop en het Buitenvallaat;
4. bewegwijzering van de routes over land en water en informatievoorziening.

PUBLIEK-PRIVATE INVESTERINGEN

Er liggen talrijke kansen in en rond het Waterfront. In het traject om tot de Visie te komen hebben publieke en private partijen elkaar nodig. Dit betekent dat gemeente en provincie samenwerken met ondernemers en de ondernemers coöperatie B&V&E Tussendiepen, de centrummanager, het Wetterskip Fryslân en diverse andere spelers zoals Marrekrite, het onderwijs en maatschappelijke organisaties. Investeringen kunnen zowel publiek als privaat zijn en in een aantal gevallen ook gezamenlijk worden opgepakt.

PRIVATE INVESTERINGEN

We willen als overheid een stimulerende en faciliterende rol innemen. Bij plannen van ondernemers/initiatiefnemers zijn vaak meerdere gemeentelijke afdelingen betrokken. Wij willen de ondernemers faciliteren door hen zo veel als mogelijk één aanspreekpunt te bieden, waar men terecht kan met vragen en plannen. Bij meerdere projecten (bijvoorbeeld Jachthaven De Drait en de ontwikkeling van De Kop) is sprake van publiek-private samenwerking. Bij de uitwerking van deze projecten wordt in nauw overleg nader de rol en inbreng van de gemeente bepaald.

Om de binding tussen de betrokken partijen te versterken en de samenwerking verder vorm te geven willen we jaarlijks een informele bijeenkomst organiseren waarin we met elkaar onder meer de voortgang van projecten de vormgeving van het Waterfront bespreken.

ONDERZOEK EN UITWERKING

De visie draagt indicatief bouwstenen aan waarmee we het Waterfront de komende jaren met elkaar inhoud kunnen geven. Bij het uitwerken van de bouwstenen naar concrete projecten kijken we naar de mogelijkheid om kosten te reduceren of tijd te winnen door mogelijke koppelingen met andere projecten (Vaarweg Drachten, Oudega aan het Water). Een aantal ideeën heeft nader onderzoek nodig voordat de initiatiefnemers aan de slag kunnen. Zo is bijvoorbeeld bij het creëren van nieuw vaarwater in ieder geval onderzoek nodig naar de effecten op de bestaande natuur. Voor het Waterfront is nu een bedrag van 4 miljoen vanuit de overheden beschikbaar. De totale investering is veel groter. De financiering van alle individuele plannen is daarom ook een punt van nadere uitwerking en overleg met partijen.

TIJD EN FASERING

We laten zo snel mogelijk zien dat we werk maken van het Waterfront. Dat betekent dat we in de komende 2-5 jaar inzetten op de eerder genoemde publieke investeringen. Door de aanpassingen in de openbare ruimte snel te realiseren ontstaat er ruimte voor private investeringen die naar verwachting binnen 2-10 jaar worden gepleegd. Hiermee is de groei van Drachten naar een aantrekkelijke plaats voor (water) recreanten een feit. In de tussentijd werken we aan de grote opgave van meer water en alle voorzieningen die daarbij horen. Hierin ligt een koppeling met een provinciaal/gemeentelijke gebiedsontwikkeling.

GEBIEDONTSWIKKELING

Voor een viertal grote projecten die spelen aan de waterzijde van Smallingerland liggen er goede koppelkansen. Dit betreft de projecten De Alde Feanen, Vaarweg Drachten, Oudega aan het water en Waterfront Drachten. Provincie en gemeente brengen (onderdelen) van deze projecten onder in een gezamenlijke gebiedsontwikkeling, zodat de koppelkansen van deze projecten daadwerkelijk worden benut.

BEELDKWALITEIT

De beeldkwaliteit vanaf het water is voor de waterrecreant een belangrijke factor. Sterker nog, als het niet aantrekkelijk is, dan kiest men een andere route. Op de beeldkwaliteit van het silhouet van Drachten vanaf het water en langs de Drachtstervaart zetten we hoog in. Daarbij kan een beeldregieplan initiatiefnemers inspireren om bij de ontwikkeling van projecten de beoogde beeldkwaliteit als uitgangspunt mee te nemen.

MARKETING EN PROMOTIE

We werken aan het Waterfront; dat is op dit moment de boodschap aan de (water) recreant, waaronder eigen inwoners. Die boodschap dragen we gezamenlijk uit op diverse manieren. Hierbij maken we gebruik van bestaande kanalen, zoals van Merk Fryslân, Drachten wil je meemaken en UitinDrachten.

Het in de markt zetten van Drachten als watersportplaats heeft echter meer nodig. Samenwerking tussen alle partijen is van belang, voor het maken van arrangementen, promotie en het "smoel" geven aan het Waterfront. De regioanjager van Zuidoost-Friesland heeft hierin samen met ondernemers, onderwijs en gemeente een belangrijke functie. In dit kader wordt de ontwikkeling van een platform toerisme, waarin de belanghebbende partijen zijn vertegenwoordigd, onderzocht.

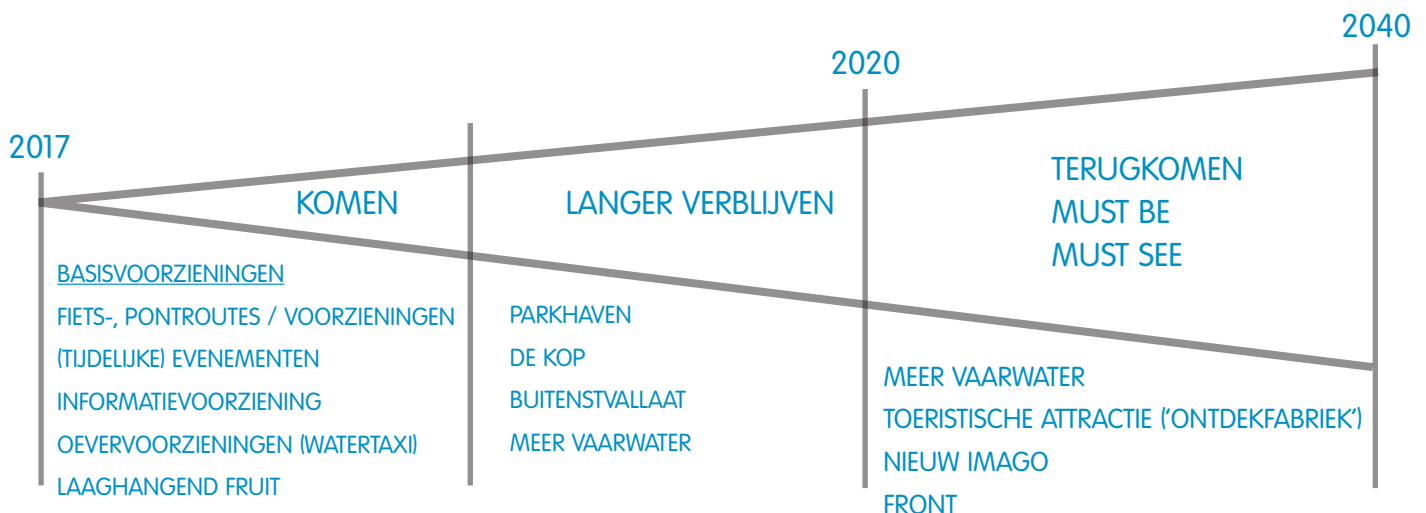
HOE NU VERDER?

In de bijgaande lijst is een scala aan bouwstenen opgenomen die samen het Waterfront vormen. Als overheid gaan wij een aantal bouwstenen die volgens ons de ruggengraat vormen van het Waterfront uitwerken tot projecten. Projecten die we op korte termijn willen uitvoeren. De mogelijkheden hiertoe onderzoeken we in nauwe overleg met betrokken partijen en belanghebbenden.

Initiatiefnemers nodigen we uit de door hun aangedragen bouwsteen uit te werken.

Ook bouwstenen in de vorm van tijdelijke activiteiten en gebruik kunnen de reuring rondom het water en Waterfront vergroten.

Wij gaan hierover graag in overleg.

17 S

11

13

14

13

12

13

RUST

14

11

12

☆

1.10

15

16

14

NULLIJN

12

ACTIEF

14

19

14

BEROEPSVAART

18

1.10

17

BEROEPSVAART

i

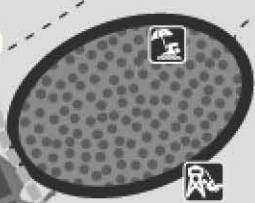
i

1.10

NULLIJN

18

i

H

P

BOUWSTENEN VOOR DE VISIE

	BOUWSTEEN	OMSCHRIJVING
	1. Drachtster Djip	
1.1	Natuurlijke oevers (o.a. zandwinplas)	Inrichting met natuurlijke oevers in het kader van de Kader Richtlijn Water verhoogde ecologische en ruimtelijke kwaliteit van de zandwinplas.
1.2	Toegankelijke oevers westzijde zandwinplas.	Door middel van vissteigers, eenvoudige maaipaden en openbare barbecue plaatsen worden de oevers rondom de zandwinplas beter toegankelijk en geschikt voor recreatief medegebruik.
1.3	Aanlegvoorzieningen Marrekrite (voor zowel boot, kano als BBQ-boot) met een waldverbinding.	Maken van Marrekrite aanlegplaatsen rondom het nieuwe eiland aan de noordwestzijde van de zandwinplas en bij het recreatieterrein Smalle Ee. Marrekrite ligplaatsen bestaan uit een betonnen damwand met kunststof gording en betonpad (Terkrite® aanmeerplaats, fabrikant: Terwolde Beton). Met ditzelfde systeem kan ook de combinatie gemaakt worden met kano aanmeerplaatsen. Ook is het mogelijk een kunststofsteiger als aanmeerplaats te realiseren.
1.4	Toegankelijke oevers oostzijde zandwinplas.	De oever bij 'De Steven' is een populaire plek voor de hengelsport. Hier kunnen een aantal vissteigers gerealiseerd worden. In het 'rustige deel' van de zandwinplas, nabij het nieuwe eiland aan de noordwestzijde van de zandwinplas zijn ook mogelijkheden om langs vaste wal vissteigers te realiseren.
1.5	Waterspeelplaats / Baken	Het nieuwe eiland aan zuidwestzijde van de zandwinplas biedt mogelijkheden voor een waterspeelplaats. Gedacht kan worden aan een drijvende zwemplek (voorbeeld: Kastrup Søbad Denemarken vlakbij Kopenhagen). De voorziening kan tegelijkertijd functioneren als cultureel baken als onderdeel van het silhouet Waterfront Drachten. Combinatie waterspeelplaats en kunst.
1.6	Actieve vormen van watersport	Het oostelijk deel van de zandwinplas kan worden benut voor nieuwe actieve vormen van watersport, zoals een kabelskibaan, boarden en suppen.
1.7	Automatic Identification System (waarschuwingssysteem beroeps- en pleziervaart)	Een Automatic Identification System signaleert voor beroepsvaart en recreatievaart de naderende oversteekpunten. Dit gebeurt met lichten en notificaties via een speciale app voor de waterrecreanten. Nader uitwerking hiervan is nodig in het kader van Vaarweg Drachten.
1.8	Verdiepen vaarwater leën buiten de vaargeul.	Er is behoefte aan meer vaarwater buiten de vaargeulen bij Drachten. De ondiepe wateren c.q. leën buiten de vaargeul dienen daarvoor gebaggerd en verdiept te worden.
1.9	Onderzoek mogelijkheden toekomstige waterontwikkeling.	Realiseren van vaarwater ten westen van de zandwinplas om een groot meer bij Drachten te realiseren. Het initiatief hiervoor ligt bij private partijen.
1.10	Fiets-pontverbinding Oudega/Opeinde - Gaasterdiep - De Kop - Buitenstvallaat	Aanleg fiets-pontverbinding vanaf het fietsnetwerk bij Oudega/Opeinde, langs de oevers van het Dijke Gat met een pont over het Gaasterdiep/Nieuwe Kanaal naar De Kop / Buitenstvallaat.

PUBLIEK	PRIVAAT	PUBLIEK / PRIVAAT	PARTIJEN
X			Wetterskip Fryslân, eigenaar, gemeente
X			Eigenaar, gemeente, Wetterskip Fryslân
X			Marrekrite, gemeente
		X	Hengelsportvereniging, gemeente
X			Gemeente, eigenaar
	X		Ondernemers, gemeente
X			Provincie, gemeente
X			Gemeente, provincie
	X		Initiatiefnemers, ondernemers
X			Gemeente, eigenaren

29

29

22

26

28

21

24

25

23

27

BEROEPSVAART

BEROEPSVAART

AIS

NULLIJN

H

	BOUWSTEEN	OMSCHRIJVING
	2. Buitenvallaat	
2.1	Beeldregie waterfront Buitenvallaat	Sturen op beeldkwaliteit van ontwikkelingen rondom het cultuurhistorisch erfgoed Buitenvallaat. Behouden van het authentieke karakter dat het nieuwe waterfront gaat vormen.
2.2	Waterfront Buitenvallaat en meer vaarwater	Door het herinrichten van het Gaastereiland ontstaat er een vista op het cultuurhistorisch erfgoed van het Buitenvallaat en meer vaarwater rondom dit waterfront. Nader onderzoek is nodig onder meer naar de effecten op de bestaande natuur.
2.3	Watersportcentrum De Drait	Ontwikkeling Watersportcentrum De Drait met verblijfsaccommodatie, horeca, opwaardering lig- en passantenplaatsen, etc.).
2.4	Meubilair bij historische sluis (1893, rijksmonument)	Beleefbaar maken van de sluis en historisch Buitenvallaat vanaf het land door het plaatsen van zitgelegenheid en informatie.
2.5	Verhogen brug of aanleg ophaalbrug in De Werf over de Drachtstervaart	Verbeteren doorvaart voor de kleine recreatievaart met doorvaarthoogte > 1,60m.
2.6	Historische buitenhaven c.q. buitenmuseum	Het initiatief voor de ontwikkeling van een historische buitenhaven (en buitenmuseum) kan het cultuurhistorisch erfgoed van het Buitenvallaat verder versterken. Het initiatief hiervoor ligt bij private partijen.
2.7	Ontwikkelen TOP (Toeristisch Overstap Punt), land-water, water-land	De ligging van jachthaven De Drait aan het Buitenvallaat betekent dat Buitenvallaat ook vanaf het land het entreegebied voor de waterrecreatie is die Drachten als opstapplaats heeft gekozen. Het Buitenvallaat heeft daarmee samen met de Kop van Tussendiepen potentie uit te groeien tot een belangrijk Blauwe TOP aan de oostelijke poort van de Friese Meren. Bebording vanaf de A7 naar het TOP zal bijdragen aan de vindbaarheid.
2.8	Opstapplaats watertaxi / (historische) rondvaart	Vanaf het TOP kunnen bezoekers met de watertaxi of een (historische) rondvaart naar het centrum. Hiervoor is een aanlegsteiger noodzakelijk die goed bereikbaar is vanaf land en water.
2.9	Informatievoorziening op het water	Voor de vindbaarheid is een goede informatievoorziening en bewegwijzering vanaf het water noodzakelijk. Dit kan gecombineerd worden met een baken.

PUBLIEK	PRIVAAT	PUBLIEK / PRIVAAT	PARTIJEN
		X	Gemeente, ondernemers, omwonenden
X			Gemeente, projectontwikkelaar, provincie, ondernemers, omwonenden
	X		Watersportcentrum De Drait, gemeente
X			Gemeente, omwonenden
X			Gemeente, omwonenden
	X		Initiatiefnemers, ondernemers
		X	Ondernemers, gemeente, ANWB, provincie
X			Gemeente, ondernemers
X			Gemeente, Watersportverbond

ACTIEF

BERGEPVAART

BERGEPVAART

AIS

NULLIJN

NULLIJN

NULLIJN

TOP

3.4

3.3

3.6

3.5

3.1

3.2

3.10

3.7

3.9

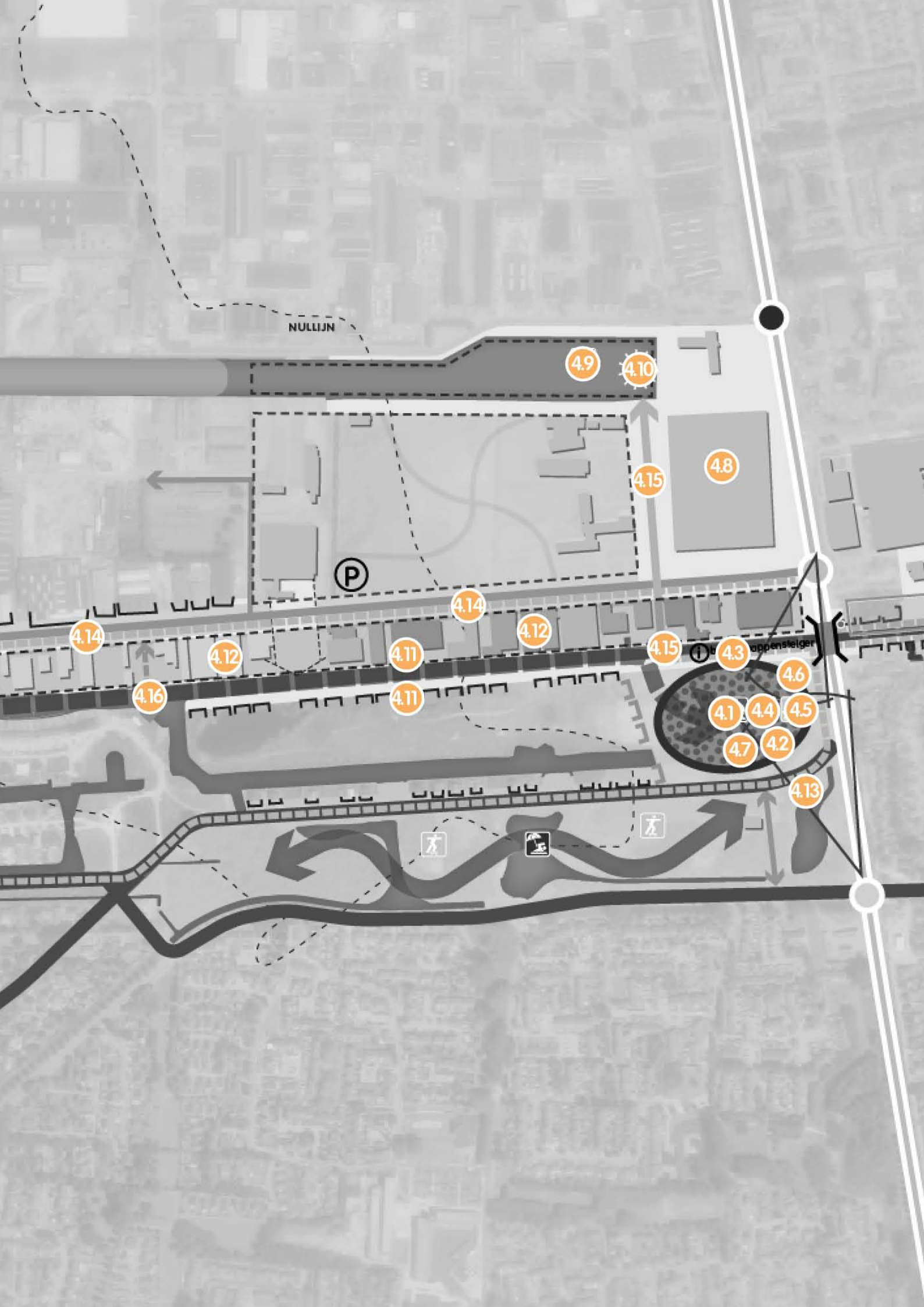
3.9

3.8

3.11

	BOUWSTEEN	OMSCHRIJVING
	3. De Kop	
3.1	Stadsstrand met zwemwater	Aanleg stadsstrand en daarmee inspelen op de behoefte aan meer openbare zwemgelegenheden in de open lucht. De bodemgesteldheid (overgang van zand naar veen) maakt De Kop geschikt om op relatief korte afstand van het centrum deze voorziening te realiseren.
3.2	Watergerelateerde attractie jeugd	Gedacht kan worden aan een drijvend zwembad (voorbeeld: Islands Brygge, Kopenhagen)
3.3	Paviljoen 'De Kop', horeca aan het water	Bijzondere horecafunctie op de Kop.
3.4	Aanlegvoorzieningen / opstapplaats watertaxi en (historische) rondvaartboot	Aanlegvoorzieningen op De Kop voor ontsluiting horeca vanaf het water en als opstapplaats voor de watertaxi en (historische) rondvaartboot. Vanaf De Kop kunnen bezoekers met de watertaxi / (historische) rondvaart naar het centrum.
3.5	Hoogwaardige verblijfsrecreatie	Op De Kop is ruimte voor een ambitieus programma met hoogwaardige verblijfsrecreatie
3.6	Stadsmarkering (kunst)	Op een aantal markante plekken in Drachten wordt d.m.v. kunst een stadsmarkering geplaatst. De Kop is één van deze plekken.
3.7	Mobiele horecavoorziening (strandtent)	Ook kleinschalige en een eenvoudig te plaatsen (eventueel tijdelijke) horecavoorziening kan bijdragen aan de reuring op De Kop en de ontwikkeling hiervan stimuleren. Initiatief bij private partijen.
3.8	Wandelvoorziening en uitkijkpunt op geluidwal	De mogelijkheden voor recreatief medegebruik van de bestaande geluidswal c.q. stortplaats in de vorm van een wandelpad of uitkijkpunt is één van de opgaven. Nader onderzoek is nodig in verband met de veiligheid, de aanwezigheid van een oeverwaluwand en vleermuizenbunker.
3.9	Ontsluiting en parkeren	Een goede en veilige ontsluiting van De Kop en voldoende parkeervoorzieningen zijn essentieel voor de ontwikkeling van de kop.
3.10	Camperplaatsen	Het bieden van aantrekkelijke camperplaatsen aan het water. Hiermee kan worden ingespeeld op de behoefte van een grote en groeiende groep campers.
3.11	Fietsverbinding langs zuidzijde geluidwal richting het centrum	Aanleg fiets-, wandelverbinding langs zuidzijde geluidwal c.q. stortplaats richting centrum. Nader onderzoek is nodig naar o.a. het recreatief medegebruik van de stortplaats in relatie tot de veiligheid, de aanwezigheid van een oeverwaluwand en vleermuizenbunker.

PUBLIEK	PRIVAAT	PUBLIEK / PRIVAAT	PARTIJEN
		X	Ondernemers, gemeente
		X	Gemeente, ondernemers
	X		Ondernemers
		X	Ondernemers, gemeente
	X		Ondernemers
X			Gemeente, eigenaren
	X		Ondernemers
X			Gemeente, provincie
		X	Gemeente, ondernemers
	X		Ondernemers
X			Gemeente, eigenaren

NULLIJN

4.9

4.10

4.8

4.15

P

4.14

4.12

4.14

4.12

4.11

4.15

4.3

4.6

4.16

4.11

4.1

4.4

4.5

4.7

4.2

4.13

Appensteiger

	BOUWSTEEN	OMSCHRIJVING
	4. Havens en Slingepark	
4.1	Parkhaven De Piip	Passantenhaven geïntegreerd in een parkachtige omgeving van het Slingepark met een capaciteit van minimaal 50 passantenplaatsen, een beperkt aantal camperplaatsen, met goede basisvoorzieningen, zoals water, stroom, oplaadpalen, hoogwaardig sanitair, afval- en vuilwaterinzameling, wifi.
4.2	Horeca aan de parkhaven/Slingepark	Horeca op deze plek is nodig voor een aantrekkelijke passantenhaven die voor zowel water- als landrecreanten en eigen inwoners vermaak en vertier biedt.
4.3	Boodschappensteiger met informatievoorziening	Aanleg steiger bedoeld voor kort verblijf om de dagelijkse boodschappen te doen.
4.4	Opstapplaats watertaxi / (historische) rondvaart	Vanaf de Parkhaven kunnen bezoekers met de watertaxi of historische rondvaart naar het centrum en naar De Kop. Hiervoor is een aanlegsteiger noodzakelijk die goed bereikbaar is vanaf land en water.
4.5	Aanlegplaats pannenkoekenschip	Private initiatiefnemers die kansen zien voor de exploitatie van een pannenkoekenschip in de parkhaven. Het initiatief hiervoor ligt bij private partijen. Gemeente moet aanlegfaciliteiten bieden.
4.6	Opstapplaats rondvaartboot	Private partij heeft aangegeven rondvaarten te willen organiseren vanuit de Parkhaven. Opstapplaats is voldoende. Het initiatief hiervoor ligt bij private partijen. Gemeente moet opstapplaats bieden.
4.7	Verhuur elektrisch varen	Verhuur van elektrische boten organiseren vanuit de Parkhaven. Hiervoor moeten oplaadpunten en ligplekken beschikbaar zijn. Het initiatief voor de verhuur ligt bij private partijen. Gemeente moet ligplekken beschikbaar stellen.
4.8	Dagattractie c.q. slechtweervoorziening (bijvoorbeeld 'Ontdekkabriek')	Nieuwe 'slechtweer' accommodaties kunnen het profiel van Drachten als recreatiekern met stedelijke vormen van vermaak versterken.
4.9	Onderzoek mogelijkheden water(sport)activiteiten kop Industriehaven bij de brandweerkazerne.	Onderzoeken mogelijkheden en behoefte overige water(sport)activiteiten op het meest oostelijke deel van de industriehaven (bij de brandweerkazerne). Bijvoorbeeld roeibaan.
4.10	Landmark kop industriehaven (bij brandweerkazerne)	Toeristische attractie (bijv. restaurant, hotel o.i.d.) op het water (voorbeeld: REM-eiland Amsterdam of drijven zwembad Berlijn). De voorziening markeert het water op deze plek.
4.11	Beeldregieplan woningbouwlocatie langs de Drachtstervaart	Sturen op beeldkwaliteit van toekomstige woningen aan de zuidoever van de Drachtstervaart.
4.12	Transformatie noordzijde Drachtstervaart naar gemengde functies en kwalitatief hoogwaardige waterzijde (io.a. beeldregieplan)	De Bévé Tussendiepen onderzoekt samen met de gemeente de mogelijkheden om met een transformatie een gebied met gemengde functies te ontwikkelen en daarmee een gevarieerd en kwalitatief hoogwaardig beeld te realiseren. Te denken valt aan het opwaarderen van leegstaande gebouwen en herbestemming met watersportgebonden bedrijvigheid, horeca, ateliers, innovatie en mogelijk wonen-werken langs de vaart.
4.13	Parkeren	Goede en voldoende parkeervoorzieningen bij de parkhaven
4.14	Veilige en aantrekkelijke route voor fiets en auto naar "De Kop" over de Tussendiepen	Aanpassen en aantrekkelijk maken profiel van de weg Tussendiepen als veilige verbinding naar De Kop, zowel voor de auto als de fiets.
4.15	Brug-, wandel- en fietsverbinding tussen Parkhaven en kop Industriehaven (bij brandweerkazerne)	Verbinding tussen Parkhaven en de kop van de industriehaven bij de Brandweerkazerne.
4.16	Fietspontverbinding woonwijk Drachtstervaart naar Tussendiepen / De Kop	Een verbinding voor langzaam verkeer van de woonwijk Drachtstervaart naar de Tussendiepen. Deze verbinding heeft zowel een utilitaire als een recreatieve functie. De verbinding draagt bij aan de ontsluiting en daarmee De Kop.

PUBLIEK	PRIVAAT	PUBLIEK / PRIVAAT	PARTIJEN
		X	Gemeente, projectontwikkelaar
	X		Ondernemers
X			Gemeente
X			Gemeente
		X	Ondernemer, gemeente
		X	Gemeente, ondernemer
		X	Ondernemer, gemeente
	X		Initiatiefnemers, gemeente
		X	Watersportverenigingen, ondernemers, gemeente
	X		Ondernemers, gemeente
		X	Projectontwikkelaar, gemeente
		X	Bévé Tussendiepen, ondernemers, gemeente
X			Gemeente
		X	Gemeente, Bévé Tussendiepen, ondernemers
X			Gemeente, Bévé Tussendiepen, Ondernemers
		X	Gemeente, Bévé Tussendiepen, Ondernemers

	BOUWSTEEN	OMSCHRIJVING
5. De Kade		
5.1	(Digitale) informatievoorziening Noorder- en Zuiderkade van Drachtstervaart/Moleneind	Informatie over historie Drachtstervaart en het (voormalig) historisch erfgoed langs het Moleneind.
5.2	Kwaliteit van de gevels aan de Kade (historische uitstraling)	Streven naar kwaliteit van de gevels, wat bijdraagt aan een aantrekkelijke route naar het centrum.
5.3	Kunst langs de Drachtstervaart (Piip - Carillon)	Aantrekkelijker maken van de kade langs de Drachtstervaart als loop- en fietsroute door toepassing van kunst.
5.4	Bewegwijzering en informatievoorziening.	Zorg voor vindbaarheid van de voorzieningen.
5.5	Skûtsjeshelling	Skûtsje-helling op nagenoeg dezelfde plek waar vroeger de werf van de familie Roorda was gehuisvest kan het historische karakter van de kade versterken. Skûtsjeverleden van Drachten zichtbaar en beleefbaar maken in het centrum.
5.6	Dagattractie c.q. slechtweervoorziening (bijvoorbeeld 'Ontdekkabriek')	Nieuwe 'slechtweer' accommodaties kunnen het profiel van Drachten als recreatiekern met stedelijke vormen van vermaak versterken.
5.7	Gemengde functies langs de Drachtstervaart aan het Moleneind	Ruimte voor gemengde functies (wonen, werken, horeca) langs het Moleneind om de ontwikkeling van een aantrekkelijke en levendige kade te stimuleren.
5.8	Verblijfsaccommodatie in centrum. Bijvoorbeeld hotel, B&B.	Meer overnachtingsmogelijkheden in het centrum van Drachten.
5.9	Opstapplaats watertaxi / (historische) rondvaart	Vanaf het Carillon kunnen bezoekers met de watertaxi / historische rondvaart naar de Kop en het Buitenstvallaat. Hiervoor moet een aanlegsteiger beschikbaar worden gesteld.
6. Overig		
6.1	Organiseren bijeenkomsten ondernemers-gemeente	Minimaal 1x per jaar, gedurende 4 jaar
6.2	Marketing en promotie	Communicatie en promotie over nieuwe watergerelateerde voorzieningen.
6.3	Organiseren (watergerelateerde) evenementen / tijdelijk gebruik.	

PUBLIEK	PRIVAAT	PUBLIEK / PRIVAAT	PARTIJEN
		X	Gemeente, Smelne's Erfskip
		X	Gemeente, ondernemers
		X	Kunstenaars, omwonenden, gemeente
X			gemeente, ondernemers
	X		Initiatiefnemers, verenigingen, ondernemers
	X		initiatiefnemers, gemeente
	X		ondernemers, gemeente
	X		ondernemers
		X	Gemeente, ondernemers
X			Gemeente
		X	Regioaanjager, gemeente, ondernemers, onderwijs
	X		Ondernemers, verenigingen

COLOFON

Visie Waterfront Drachten

Eindredactie:

Gemeente Smallingerland

Adviesteam:

NO.ORDPEIL *landschap.erfgoed*

Territoria

Noordtij

Hanneke Schmeink RECREATIE

22 november 2016

646 00 407

NO.ORDPEIL
landschap.stedenbouw

TERRITORIA
ADVISEERBURO VOOR SOCIAAL-RECREATIEVE WAAKPOSTEN

Hanneke Schmeink
RECREATIE